



MATEŘSTVÍ

A FOTOGRAFIE NA INSTITUTU
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE FPF SU
V OPAVĚ 2005–2011

TEORETICKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE
Jana Nováková

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie
Opava 2011

MATEŘSTVÍ

A FOTOGRAFIE NA INSTITUTU
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE FPF SU
V OPAVĚ 2005–2011

TEORETICKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE
Jana Nováková



Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava 2011

MATEŘSTVÍ

A FOTOGRAFIE NA INSTITUTU
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE FPF SU
V OPAVĚ 2005–2011

Motherhood and Photography on the Institute of Creative
Photography, Silesian University in Opava 2005-2011

TEORETICKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE
Jana Nováková

Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Vladimír Birgus

Oponent: Doc. MgA. Pavel Mára



Slezská univerzita v Opavě

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Institut tvůrčí fotografie

Opava 2011

Abstrakt:

Mateřství a fotografie na ITF 2005-2011

Možná proto, že těhotné ženy jsou všude kolem mě, jsem se začala věnovat tomuto tématu více do hloubky. Práci jsem vypracovala na základě osobních rozhovorů nebo písemné komunikace s jednotlivými autorkami. Každá kapitola je věnována jedné fotografce, studentce Institutu tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě, jejímu životu a především práci se zaměřením na období během těhotenství a následného mateřství. Obrazová část zahrnuje jejich nejvýznamnější díla a soukromé snímky z „rodinného alba“.

Klíčová slova:

těhotenství, mateřství, Institut tvůrčí fotografie, mladé fotografky, umělecká fotografie

Abstrakt:

Motherhood and Photography on the Institute of Creative Photography 2005-2011

Maybe it's because pregnant women are all around me, I started to turn to this issue in more depth. The thesis is based on personal interviews and written communication with photographers. Each chapter is devoted to one photographer, student of ITF, her life and her work mainly focused on the period during pregnancy and motherhood. Image section covers the most important works and private images from the „family albums of the photographers“.

Keywords:

pregnancy, motherhood, Institute of Creative Photography, young female photographers, art photography

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: 2011/2012

Studijní program: Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Forma: Kombinovaná
Obor/komb.: Tvůrčí fotografie (TF)

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
NOVÁKOVÁ Jana	Dvořákova 333, Velké Přílepy	F082213

TÉMA ČESKY:

T: Mateřství a fotografie na Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě 2005-2011

NÁZEV ANGLICKY:

T: Motherhood and Photography on the Institute of Creative Photography, Silesian University in Opava 2005-2011

VEDOUcí PRÁCE:

Prof. PhDr. Vladimír BIRGUS - PROITF

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Těhotné ženy jsou všude kolem mě, a proto jsem se začala zabývat tímto tématem více do hloubky. Práci chci postavit na základě osobních rozhovorů nebo písemné komunikace s jednotlivými autorkami. V každé kapitole bych se ráda věnovala jedné fotografce, studentce ITF, jejímu životu a především práci se zaměřením na období během těhotenství a následného mateřství. Obrazová část bude zahrnovat jejich nejvýznamnější díla a soukromé snímky z "rodinného alba".

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

5. Varšavský festival umělecké fotografie, Varšava 2009
8GEN, Planeta Automatika, Praha 2008
Birgus, Vladimír; Mlčoch Jan: Česká fotografie 20. století, KANT, Praha 2009
Cena Jaromíra Funkeho 2004, KANT a FotoŠkoda, Praha 2004
Diplomové a klauzurní práce 1998-2003, Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, KANT, Praha 2003
Doležalová, Radka: Mateřství v české fotografii 1968-2008, Bakalářská diplomová práce, Opava 2010
Leibovitz, Annie: A Photographer's Life 1990-2005, Random House Trade Paperback Edition, 2009
Patnáct, Patnáctý rok Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, KANT, Praha 2005
The replacement, Žůrková, Barbora; Žůrek, Radim, Rembrandt, Opava 2009
Žůrek, Radim: Mladé české fotografky, Bakalářská diplomová práce, Opava 2010

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Podpis vedoucího katedry:

Datum:

Děkuji,
za odbornou pomoc, mnoho cenných rad a tipů panu prof. PhDr. Vladimíru Birgusovi.
Ráda bych také poděkovala Mgr. Kateřině Linhartové a Marku Vejvodovi za korekturu
a v neposlední řadě všem zmíněným autorkám za jejich čas, vstřícnost a poskytnuté ma-
teriály. Za velkou trpělivost a dlouhodobou podporu děkuji také své rodině.

Prohlašuji,
že jsem práci vypracovala samostatně, za použití citované literatury nebo osobních roz-
hovorů s jednotlivými fotografkami.

Souhlasím,
aby tato práce byla zveřejněna zařazením do Ústřední knihovny FPF SU v Opavě, knihov-
ny Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky www.itf.cz.

V Opavě dne 25. září 2011
Jana Nováková

OBSAH

Úvod.....	8
1. Lenka Bláhová	11
2. Radka Doležalová	17
3. Anna Grzelewska	24
4. Anna Gutová	31
5. Lena Jakubčáková.....	37
6. Tereza Koutecká.....	43
7. Vesna Kranjec	49
8. Barbora Kuklíková.....	57
9. Dita Pepe.....	65
10. Michaela Pospíšilová Králová	70
11. Julie Štybnarová.....	76
12. Jitka Teubalová	83
13. Barbora Žůrková	90
14. Pavel Mára, 8 GEN	96
Závěr	99
Jmenný rejstřík.....	100
Seznam literatury	103

ÚVOD

Nepřehlédnutelný fenomén těhotenství, který vnímám velmi intenzivně v podstatě na každém kroku, mě přiměl k zamyšlení se nad tímto tématem. Zjištění, že tento boom se nevyhnul ani ITF, pro mě sice překvapením nebylo, ale uvědomila jsem si, že by mě zajímal odraz mateřství v tvorbě našich mladých fotografek. Představa, že bych se věnovala v této práci i jiným tvůrcům, např. zahraničním, nepřichází v úvahu, jelikož předpokládám, že téma mateřství se nemohlo vyhnout žádnému umělci, který má potomka a není tedy možné sem všechny autory vměstnat.

Tématu mateřství, těhotenství nebo dětí se věnovalo mnoho celosvětově známých autorek, jako je Cindy Sherman, Sally Man, Diane Arbus, Loretta Lux, Nan Goldin nebo třeba Mary Ellen Mark. U nás fotografovaly děti skvělé dokumentaristky Dagmar Hochová nebo Markéta Luskačová a je velmi pravděpodobné, že mezi našimi mladými autorkami najdeme mnoho těch, které inspirovala právě jejich tvorba.

Ve své práci se budu snažit popsat dílo a život mladých fotografek, které studují nebo nedávno ukončily studium na ITF. I když vím, že pro mnohé autorky



Cindy Sherman - Untitled (Cosmo Cover Girl), 1990-1991



Loretta Lux - The Drummer, 2004

není těhotenství a následné mateřství stěžejní téma jejich volné práce, chci zjistit, do jaké míry je mateřství ovlivnilo, zda si to uvědomují nebo své dítě fotografují víceméně automaticky a jaké měly pocity při vzniku těchto děl.

Původní představou bylo zaměřit se pouze na současné studentky ITF, ale bylo by chybou opomenout nedávné absolventky, jejichž tvorba je dlouhodobým přínosem pro českou fotografii. Právě proto jsem ohraničila svou práci léty 2005 po současnost. Dalším přínosem pro mou práci jsou manželé nebo partneři některých autorek, kteří taktéž studují na ITF a vyjadřují se ke změnám v tvorbě nebo chování svých žen. V neposlední řadě bych ráda věnovala kapitolu úspěšné výstavě 8 GEN, která byla zaměřena na mateřství a velmi úzce souvisí s naší školou.

Tím, že některé fotografky znám delší dobu, mohu hodnotit jejich vývoj z pohledu nezávislého člověka. Také je pro mě atraktivní téma pozorovat, jak se v životě těchto emancipovaných žen dostává na první místo mateřství.

Není náhodou, že téma těhotenství a mateřství je výsadou žen a jejich osobních výpovědí o přeměně těla, které se mnohdy stává fotografovaným tématem číslo jedna a také jejich pocitů. Následná euforie z narození dítěte jen dovrší již zmíněnou přeměnu ženy. Samozřejmě, že i muži se věnují fotografování svých dětí nebo těhotných manželek, jako například Marek Malůšek nebo Filip Zawada, ale tyto snímky obsahují jiný pohled odrážející pocity otce.

Práci jsem vytvořila na základě osobních rozhovorů nebopísemné komunikace s jednotlivými autorkami,



Sally Mann - Immediate Family, 1989



Diane Arbus - Identical Twins, 1967



Sára Saudková - VIS & VIS, 2003



Dagmar Hochová - fotografie z knihy De-
set, dvacet, třicet, už jdu!, 1956-1966

takže mohu posoudit, jak velké změny se v jejich chování odehrály a mohu tím pádem i posoudit změny v jejich práci, které si často nepřipouštějí nebo jim připadají přirozené. Bylo by zřejmě sporné diskutovat o tom, jak by se jejich tvorba vyvíjela, kdyby se jim nenarodilo dítě, ale i o tuto spekulaci se mohu pokusit.

Každá kapitola je věnována jedné fotografce, studentce ITF, jejímu životu a především práci se zaměřením na období během těhotenství a následného mateřství. Obrazová část zahrnuje jejich nejvýznamnější díla a soukromé snímky z „rodinného alba“.

Je až téměř neuvěřitelné, jak se na ITF během šesti let změnilo studium, ale i celá česká fotografie. Preferovaly se analogové fotoaparáty, dominovala černobílá fotografie a každý student se učil vyvolávat negativy a zvětšovat fotografie většinou v provizorní domácí temné komoře.

Postupem času, s příchodem digitální technologie, přecházela všechna zadání úkolů k digitálnímu, rychlejšímu a levnějšímu zpracování. Zároveň ale nastalo mnoho problémů s novými technologiemi.

Autorky vyšly z temných komor a musely se naučit upravovat své fotografie na počítači, což některým dělá problémy dodnes.

Jiné fotografky si úpravy v počítačových programech osvojily a moderním způsobem manipulují se svými obrazy a možná téma mateřství posouvají do nové neznámé roviny. Technologický vývoj vnímají všechny fotografky a často ho zmiňují, pro mnohé z nich byl také klíčový pro jejich další tvorbu. Bez digitální fotografie by se mohly jen těžko věnovat rodině a zároveň tolik pracovat na své volné tvorbě.



Diane Arbus - Double self portrait with daughter Doon, 1945



Mary Ellen Mark - Tiny pregnant, 1985



Annie Leibovitz - Annie pregnant, 2001

1. Lenka Bláhová



Lenku jsem oslovila až v průběhu letních prázdnin a okamžitě souhlasila. Požádala mě, abych jí poslala otázky mailem a tím začalo naše dopisování. Byla neuvěřitelně ochotná a neskutečně pohotová. Poslala všechny podklady a stále mi chodily do mailu její fotografie a dotazy, co ještě potřebuji. Já se pro změnu na všechno snažila odpovědět, a tak mám ke konci této práce pocit, jako by to byla má dlouholetá kamarádka.

Lenka a její život

Lenka Bláhová (*1977) se od malička věnovala úplně jiné umělecké disciplíně, než je fotografie. Hrála divadlo. Teprve, když svět prken, která znamenají svět, opouštěla, „objevila“ fotku. „Myslím, že mi nahradila způsob sebevyjádření, sebereflexe, zpětné vazby na prožité emoce,“ tvrdí Lenka, která pochází z rodiny, kde se láska k černobílým obrázkům dědila z generace na generaci. Její tatínek vyučoval fotografii v Brně v Domě dětí a mládeže a rodinnou tradici založil prapradědeček na Vysočině, jenž si pořídil první fotoaparát a byl ve svém uměleckém snažení úspěšný. „Dodnes si pamatuju, jak jsem si jako malá doma prohlížela tátovy staré fotografie. Byly to většinou snímky spíše reportážního typu z natáčení filmů v 60. letech, ale našla jsem mezi nimi i akty mámy, které mne opravdu uchvacovaly,“ vzpomíná Lenka Bláhová.

Sama se k focení dostala teprve později díky svým přátelům. A byla samouk. Nikdo ji nikdy neučil, kde co zmáčknout a nastavit. Svým bakelitářčkem zkoušela, jak funguje světlo, kompozice. Následně si černobílé filmy sama vyvolávala a zvětšovala.

„Takzvaně ‘doopravdy’ jsem začala fotografovat, když jsem byla těhotná s prvním dítětem,“ konstatuje s tím, že tehdy fotografii brala zejména jako záznamový deník.

Každý týden dokumentovala průběh svého těhotenství a také fotografovala akty kamarádek. „Pamatuju si, že já byla spokojená, ale ne tak už druhá strana. Nejsem a nikdy jsem nebyla zastáncem zatáhnutých břích a jiných nereálných pohledů. Nejsem fanda zažitých klišé.“

Ve 25 letech ji poprvé napadlo, že by se mohla začít fotografií víc věnovat. Ale jako o způsobu obživy



Z rodinného alba Lenky Bláhové



Z rodinného alba Lenky Bláhové

o tom nikdy neuvažovala. Možná i proto poslala jen jediný snímek do fotografické soutěže Moje rodina, kterou pořádala Leica Gallery Prague. Lenka v ní vyhrála hlavní cenu - zájezd na Kubu. Článek s fotografií následně vyšel i v časopise DIGI Foto.

A pak se dozvěděla o ITF. Rozhodující pro to, aby se sem pokusila dostat, byly příznivé reference studentů a taky fakt, že tu čerstvá maminka může studovat

i s dětmi. „Navíc jsem ještě navštívila dva workshopy. Potřebovala jsem úkoly a jejich zpětné hodnocení, abych si uvědomila, že studium pro mě bude přínosné a může mne něčemu přiučit, posunout, vytříbit si názor, naučit se cíleně hledat světlo,“ dodává Lenka Bláhová.

I kvůli tomu, že se dostala až napotřetí, nastoupila na ITF už s dětmi. A ty také odmalička s velikou chutí fotografovala. Vznikl tak například soubor HospitalArtTherapy, když bydlela s dcerou asi 3 měsíce v nemocnici poté, co si holčička zlomila stehenní kost. Tehdy ji fotografovala každý den. Už na ITF pak vznikl i dokumentární soubor o Waldorfské škole v Pardubicích, kterou navštěvuje Lenčin syn. „Děti to berou jako naprosto přirozenou a nepostradatelnou část svého života. Patří do mých fotografií. Ale pochopitelně záleží, k jakému účelu a v jakém duchu jsou pořizovány. Určitě ctím i společenské tabu. Jako máma jsem se na spoustu věcí, pochopitelně i na fotky, začala koukat jinak – například na nahotu vlastního dítěte ve fotografii. Když jsem kdysi fotila sestřiny děti, vždy mi zakazovala ukazovat ty snímky, pokud na nich byly její děti nějakým způsobem polonahé. A já ji dlouho nechápala. Ale změny, které se v ženě odehrají v momentě, kdy se stane matkou, se asi těžce popisují slovy,“ vysvětluje Lenka Bláhová.

Vzápětí potvrzuje přísloví o kovářově kobyle, která chodí bosa. Její potomci totiž svá alba nemají. Jen rodičům prý Lenka čas od času vytiskne pár fotografií na památku, takže



Porod dcery 2007



Porod dcery 2007

snímky dětí z doby, kdy byly malé, si všichni prohlížejí u babiček. Jedna výjimka však přece jen existuje. V éře polaroidů své děti fotila častěji a výsledky ihned, jakmile vyjely ven, umisťovala na ledničku.

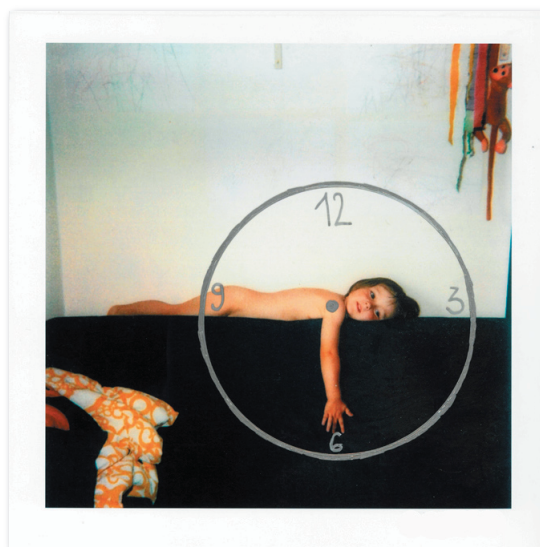
„Ale moc ráda dávám dětem fotoaparát do rukou. A je úplně jedno, jestli jim půjčím mobil s foťákem, nebo jestli sáhnou po svém dětském analogovém foťáčku. Také jsme jim koupili dětský nerozbitný digitální fotoaparát. Mají úhly pohledu, které dospělý člověk nevnímá. Líbí se mi jejich dětské vidění,“ uzavírá Lenka Bláhová.

Lenka a její dílo

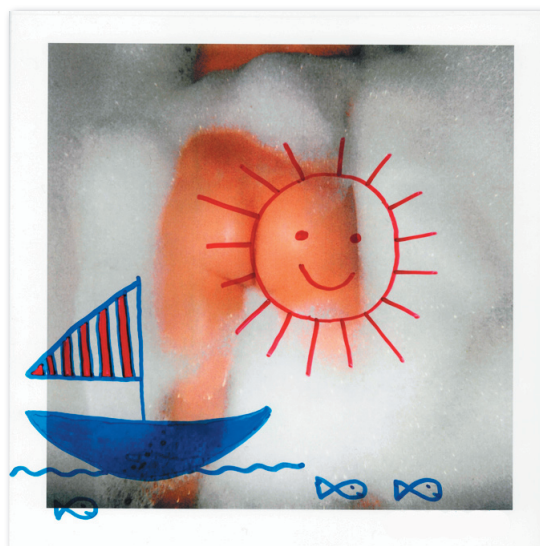
Původní záměr mé diplomové práce byl zaměřit se na autorky, které měly dítě během studia na ITF. I když do této kategorie Lenka nepatří, bylo by chybou její dílo nezmnít, protože se tematikou dětí intenzivně zabývá.

Lenka se snažila dostat na ITF několikrát, ale povedlo se jí to až napotřetí. V prvním souboru se zabývala portréty malé holčičky. Druhý rok se snažila uspět s cyklem fotografií z vlastního porodu. Snímky jsou v reportážním stylu a velice naturalistické.

Na ITF se ale Lenka dostala se souborem, který se jmenuje poLA světy. Vznikl v rozmezí let 2006 až 2009 a zabývá se, jak jinak, dětmi. Jsou to barevné, čtvercové, polaroidové snímky, které autorka ručně domalovala. Vlastně se jedná o téměř banální záběry dětí a Lenka jim dodává svou kresbou



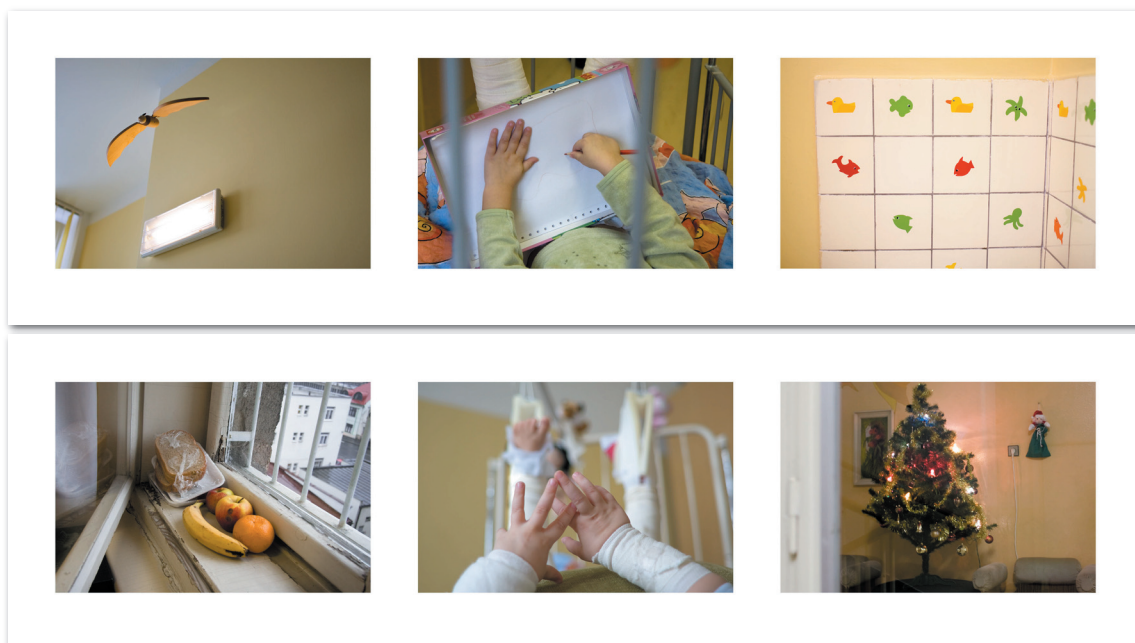
poLAsvety 2006-2009



poLAsvety 2006-2009



poLAsvety 2006-2009



HospitalArtTherapy 2009-2010

originalitu, vtip a další rozměr.

Na snímcích je patrný i jistý vývoj ve fotografiích, kdy se Lenka nejprve zabývá pouze portréty dětí, ale později přemýšlí také o kompozici a následném domalování snímků. Z celého souboru vystupuje zejména jedna fotografie syna Hynka, který po domalování simuluje ručičky hodin. Vše má najednou logiku a snímek působí svěže a neotřele. Najednou už to není jen rodinný snímek, ale promyšlené dílo, které se mi z celého souboru líbí nejvíce.

Dalším cenným souborem je HospitalArtTherapy. Tento cyklus vznikl na přelomu let 2009-2010, kdy pobývala Lenka se svou dcerou tři měsíce v nemocnici poté, co si holčička zlomila stehenní kost. Byla připoutána nohama vzhůru a téměř se nemohla hýbat. Nemožnost pohybu měla klaustrofobické účinky i na fotografku, a tak vytvořila velmi subjektivní deník, ve kterém zobrazuje stísněné, „padající“ stěny, utrpení dcerky, ale i nepochopitelnou výzdobu dětského oddělení, která měla navodit dojem útulnosti a radosti. Lenka všechny snímky koncipovala na šířku a později z nich vytvářela triptychy na bílém pozadí. Většinou se jednalo o jeden snímek dcery a dvě zátiší z nemocničního prostředí. Některé fotografie jsou, podle mého názoru, perfektní, „čisté“ a jiným bych vytkla jistou chaotičnost, která je pravděpodobně zapříčiněna výběrem snímků do výsledných triptychů. Autorka považovala soubor za tak silný, že ho předložila jako svou klauzurní práci. Poskytla mi také fotografii, kterou odevzdala na portrét ve druhém ročníku. Zabývala se studií těla své dcery, kdy vnímala rozdíl mezi dospělou a dětskou čistotou. Nakonec vybrala devět detailů, které spojila v jednu fotografii. Jedná se o perfektně kompozičně

zpracované barevné snímky, ke kterým není co dodat.

Pro dokumentární publikaci u prof. Mgr. Jindřicha Štreita se rozhodla zpracovat soubor o svém synovi a jeho škole. Práce nese název Zdravá škola s podnázvem Waldorfská pardubická.

Syn nastoupil do první třídy a Lenka se snažila zachytit v průběhu jednoho školního roku náladu a především různé akce a aktivity prvňáčků.

Soubor zpracovala na barvu a mísí zde klasické portréty s reportážními snímky z akcí, kde často používá pohybovou neostrost. Je škoda, že příliš nepracuje s různými úhly záběrů, což by souboru jistě prospělo. Na fotografiích je cítit malá nejistota a snaha o zachycení správné kompozice, která se ne vždy povede. I přesto je v souboru mnoho kvalitních záběrů, které dokazují, že Lenka bude dobrou fotografkou.

Z d r a v á š k o l a



Lenka Bláhová

Zdravá škola 2011

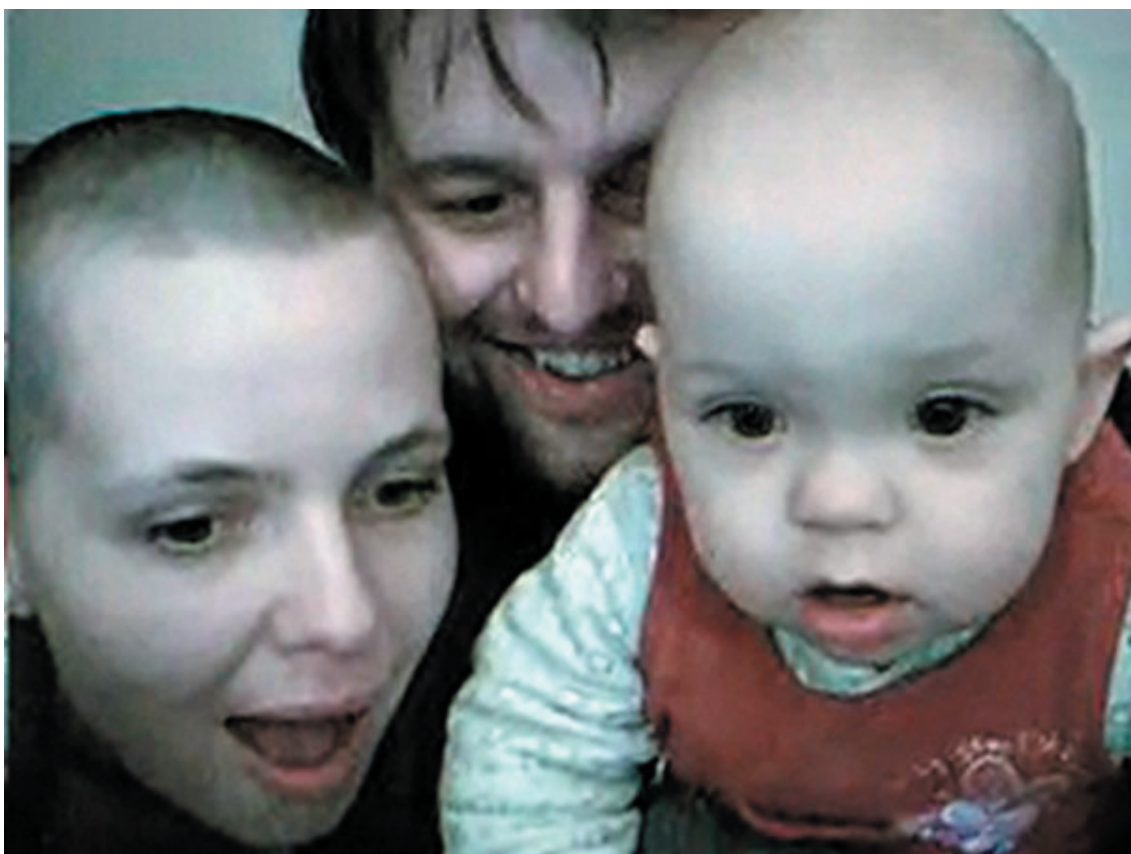


Zdravá škola 2011



Zdravá škola 2011

2. Radka Doležalová



Když se řekne živel, vybavím si Radku Doležalovou. Energickou a temperamentní mladou ženu, která pro mě byla vždy symbolem nespoutanosti. Představit si ji v roli matky bylo pro mě téměř nadlidským výkonem. Vlastně to ani nešlo... A přesto i ji zkrotily a spoutaly mateřský cit a láska. Ve svých vzpomínkách ji vidím, jak protančila nejednu noc. Když jsme se při přípravě mé práce sešly k rozhovoru, posadila se proti mně trochu jiná Radka – dvojnásobná matka s obrovským smyslem pro povinnost.

Radka a její život

Narodila se v roce 1979 ve Strakonících a vystudovala zde základní školu a sedmileté gymnázium. Pak odešla do Plzně studovat Galerijnictví výtvarné kultury. Když byla ve druhém ročníku, rozhodla se ještě pro Dějiny umění na Karlově univerzitě v Praze. Dva roky tedy cestovala mezi Prahou, Plzní a Strakonícemi. Galerijnictví úspěšně dokončila a odnesla si titul bakaláře. Poté odjela na stáž do Mnichova.

Celý život věděla, že se chce věnovat umění, a jelikož do té doby absolvovala pouze teoretickou část, rozhodla se pro další uměleckou školu. Vybrala si fotografii, protože jí byla blízká už od dětství, a chtěla udělat přijímací zkoušky navzdory tomu, že právě o fotografii toho mnoho nevěděla.

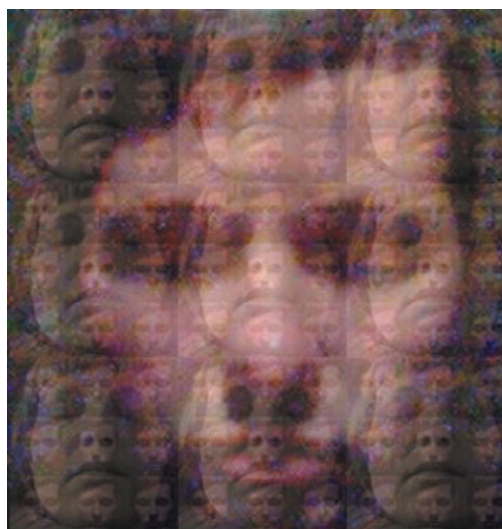
Když se vrátila z Mnichova, nafotila soubor aktů se svým kamarádem. Kvůli přijímacím zkouškám se učila správné kompozici, práci se světlem a stíny. V neposlední řadě se musela naučit vyvolávat negativy a vytvářet pod zvětšovací přístrojem fotografie. Výsledný

efekt jí učaroval natolik, že fotce nadobro propadla. Autoportrét pojala formou koláže a ilustraci knihy už zpracovala na barevný materiál ve staré továrně, kde využila krásného prostoru a poházených barviv.

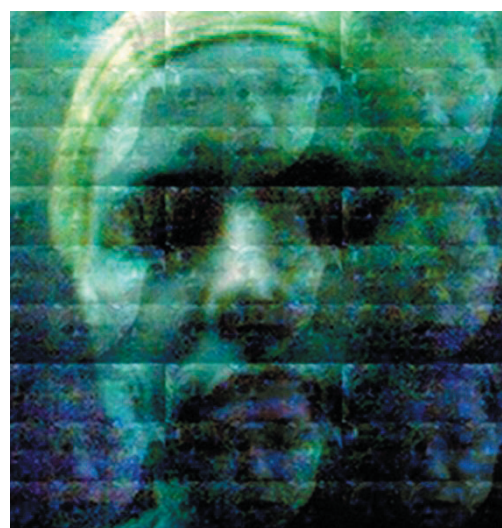
Radka byla ke svému překvapení hned napoprvé přijata a nastoupila do stejného ročníku jako já a Jitka Teubalová. Nějaký čas studovala dějiny umění a ITF najednou, ale nakonec dala přednost fotografii a dějiny umění už nedokončila.

V prvním ročníku si mezi ostatními fotografy připadala jako outsider, a ne jako hotový fotograf, který je připravený na vysokou školu. „V prváku jsem se vlastně musela všechno naučit. Ani jsem nechtěla nikomu výsledky moc ukazovat. Ve druháku už jsem udělala Fázi rozpouštění světa, což se docela líbilo, takže jsem to i vystavovala.“

Postupně se Radka zhostila i takových úkolů, které do té doby nikdy nedělala. Stala se



Fáze rozpuštění světa 2004



Fáze rozpuštění světa 2004



Z rodinného alba Radky Doležalové

velmi vnímavou začkou a za krátký čas si vytříbila vkus, možná díky svým teoretickým znalostem umělecké kultury. Paradoxně právě na ITF napsala svou první kritiku na fotografickou výstavu, ačkoli čekala, že se to naučí spíše na dějinách umění. Kritika se Radce velice poved-

la a doc. MgA. Aleš Kuneš jí pomohl text ještě vylepšit a vydat v časopise Ateliér. Později Ateliér otiskl další její článek o fotografu Václavu Jiráskovi.

První dva ročníky ITF Radka řádně dostudovala a ve třetím otěhotněla se svým partnerem Ondřejem. Rozhodla se studium přerušit, protože stále pracovala, navíc se v té době stěhovali z Prahy do Českých Budějovic, kde hledali byt. „Dítě jsem chtěla, nebylo to tak, že by přišlo náhodou. V sedmadvaceti mi to připadlo jako fajn nápad. A když už studuješ třetí školu, tak ti ani nepřijde divný, že ti do toho přijde mimino. Jednoho bakaláře už jsem měla, tak jsem neměla co ztratit.“

Dorotka se narodila císařským řezem a Radka se starala, aby bylo vše v pořádku. „Byla jsem svým způsobem docela ráda, že jsem mohla na dva roky přerušit. Tím, že jsem vlastně před školou nic neuměla, jsem najednou měla jakoby dva roky k dobru. Ne že bych snad dělala intenzivně nějaká cvičení, ale měla jsem čas aspoň přemýšlet o tom, co chci fotit.“

Když byly Dorotce dva roky, Radka se za svého přítele Ondřeje vdala. Druhou dceru tak čekala už jako vdaná paní. V době obhajob byla Radka v sedmém měsíci těhotenství. „Fotila jsem portréty ženských, od kterých jsem chtěla jenom, aby seděly a myslely na své děti. Od chvíle, kdy se ze mě stala máma, mě zajímalo, jak jsou ženský hezký tým, že jsou mámy. Když je ženská sama a snaží si najít chlapa, dělá všechno proto, aby byla krásná jakoby navenek. Když se z ní stane máma, začne mít jiné priority. A tu krásu má jakoby uvnitř. Byla jsem zvědavá, jestli to bude vidět z mých fotek.“

Státnice úspěšně složila a nedlouho potom porodila dceru Josefínu. Děti však do své práce nezahrnuje, připadá jí neobjektivní fotit vlastní potomky jako práci. A současně si

vůbec nedovede představit, jak by to měla udělat, aby výsledkem nebyl kýč. Mateřské oči byly zatím posledním souborem, který Radka vytvořila. „Kdybych neměla děti, určitě bych víc fotila, protože bych na to měla čas. Asi bych se realizovala i víc umělecky a možná bych dělala něco podobného, jako byly Fáze rozpuštění světa. V tomhle svém buddhistickém období bych ostatně ráda pokračovala,“ plánuje uměleckou budoucnost Radka Doležalová.

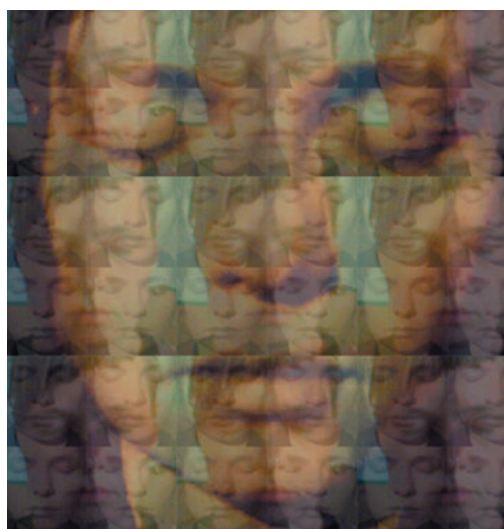
Radka a její dílo

Ve druhém ročníku vytvořila soubor autoportrétů Fáze rozpuštění světa. Tento soubor je silně založen na principu buddhismu, kterému se Radka tehdy intenzivně věnovala. Často meditovala a představovala si, že se všechno rozpustí do sebe a ona je toho součástí. Vytvořila tedy několik autoportrétů a každý z nich obsahoval menší a menší autoportréty. Divák musí být zcela uchvácen jejich poetickým a zároveň mystickým vzezřením.

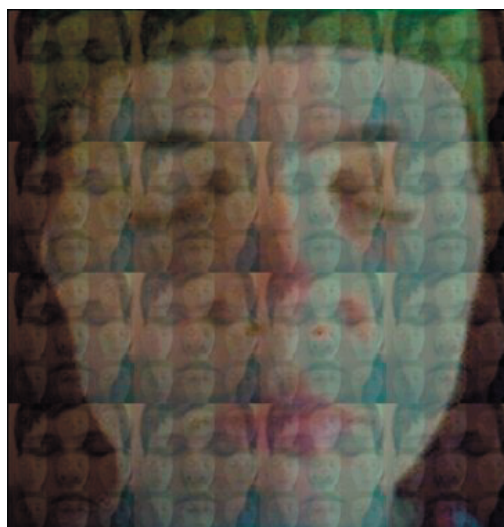
Zaměří-li se na hlavní autoportrét, v tu chvíli jakoby nevnímá ostatní, menší portréty a soustředí se pouze na tajemný výraz Radky se zavřenýma očima. Pokud se naopak zaměříme na menší autoportréty, přestaneme vnímat ten hlavní.

Její díla na mě trošku působí jako kdysi tolik oblíbené 3D obrázky, což je příliš komické srovnání zapříčiněné podobným stylem dívání se na tyto fotografie.

Soubor je výrazně výtvarně pojatý, ale po technické stránce nepříliš dokonalý. Radka sama o sobě říká, že techniku fotografie by si vylepšila častějším fotografováním, např. napodobováním jiných autorů, ale po svých zkušenostech z teorie umění jí takové napodobování nepřipadá vhodné. Je jen otázkou, jestli soubor Fáze rozpuštění světa po technické stránce trpí. Fotografie jsou natolik výtvarně zajímavé, že mi technická část nepřipadá příliš důležitá.



Fáze rozpuštění světa 2004



Fáze rozpuštění světa 2004

Když byla na mateřské dovolené, oslovil ji Odb. as. MgA. Pavel Mára s pozvánkou ke společnému projektu 8GEN, který byl zakončen úspěšnou výstavou. Zúčastnilo se několik studentek ITF, mimo jiné i Julie Štybnarová a Jitka Teubalová. Ani Radka toto pozvání neodmítla a tak v roce 2008 vznikl soubor Autošpehýrky.

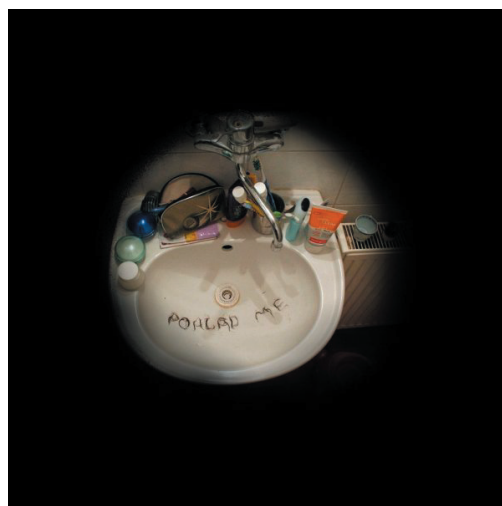
Autošpehýrky neboli Kukátka, jak se jim také někdy říká, nejsou tak výtvarně poetická díla jako Radčin předchozí soubor Fáze rozpuštění světa. Jedná se spíše o koncept s trochou ironie. Radka byla vždy ve společnosti mnoha lidí a najednou se ocitla na mateřské dovolené, sama doma. To se podle mého názoru projevilo i na její tvorbě. Soubor Autošpehýrky pramenil z určitého pocitu osamění, a proto se prostřednictvím těchto snímků snažila o komunikaci s okolím, především s partnerem, formou jakýchsi vzkazů.

Radka snímky komponovala do čtvercového formátu, kdy můžeme černým kukátkem nahlédnout do jejího obyčejného života a přečíst si v něm prosebné vzkazy. V umyvadle nápis „Pohlad' mě“, na špinavém prádle věta „Mluv se mnou i unavený“ nebo z dětských kostek sestavený text „Ne fotbal v TV“.

Přesto Radka nevnímá tento soubor jako zlom ve své fotografické kariéře, ale pouze jako přirozený vývoj nebo spíše zachycení, jak právě žije a jaké emoce prožívá. Je pro ni přirozené, že se její děti ve fotografiích odrážejí, i když ne fyzicky. Bojí se kýče, a tak se přímé konfrontaci vyhýbá.



Autošpehýrky 2008



Autošpehýrky 2008



Autošpehýrky 2008

Soubor Autošpehýrky se objevil ještě na výstavě Velmi křehké vztahy v Ústí nad Labem, později ve zmenšené formě na Náplavce v Praze a nedávno skončila výstava Láska je slepá, sex je jinde v galerii Artbox.

Radku provází jejími významnými díly čtvercový formát a současně se jí zalíbila práce s textem. A tak nedlouho po souboru Autošpehýrky vytvořila další soubor s názvem Ženská komedie. Všechny obrazy jsou na bílém čtvercovém podkladu a každý obsahuje tři snímky. První je jakousi reklamou na kosmetický výrobek s upraveným názvem podle fantazie autorky. Druhý snímek je předmětem z obyčejného života, jako je např. houpací koník nebo polštář. Třetím snímkem je autoportrét ve velmi netradičních pozicích. Dílo pak dotváří text pod snímky. Fotografie Radka, stejně jako v předešlém případě, vytvářela doma a odráží se v nich stereotyp každodenního života a možná i skličující pocity ze stálé osamělosti. Osobně si myslím, že některé autoportréty by mnohem lépe obstály jako samostatné snímky, z nichž by pak pocit osamění, možná i lehkého bláznění, lépe vynikal. Např. autoportrét ze snímku Intima trpělivé hledání kompromisů na mě působí dokonalým dojmem. Je depresivní, skličující a zároveň velmi intimní a křehký. Na bakalářskou práci vytvořila soubor Mateřské oči. Jednalo se o portréty žen, které měly pouze sedět a myslet na své děti. Radčíným cílem bylo zjistit, jak vypadají ženy, které mají děti, a jak se to promítá v jejich obličejích a především na očích. Zda z nich vyzařuje



Ženská komedie 2009



Ženská komedie 2009



Ženská komedie 2009

vnitřní pohled a krása. Aby byl tento záměr ještě patrnější, jemně rozostřila celý portrét kromě očí.

Podmínkou nebylo ani to, aby se ženy dívaly do objektivu, a tak se většina z nich dívá někam do dále. Všechny ženy však spojuje zalíbený a zasněný pohled.

Autorka portréty nijak neupravovala ani neretušovala, jen je „vložit“ do rámu, aby výsledným fotografiím dala ještě silnější dojem obrazu. Také zvolila netradiční způsob prezentace, který celý soubor oživil a dal mu další rozměr. Všechny snímky poprášila jemným prachem z vysavače a poté na ně zaznamenala prosebné povzdechy nebo starosti žen, případně celé společnosti.

Tím udělala z jinak téměř běžných portrétů originální a neotřelá díla. Prachem zároveň zhmotnila pocity mnoha žen, že se na ně během mateřské dovolené „práší“.

Soubor Mateřské oči zatím její poslední větší dílo.



Mateřské oči 2010



Mateřské oči 2010



Mateřské oči 2010

3. Anna Grzelewska



Annu Grzelewskou jsem bohužel osobně nepoznala, protože jsme spolu komunikovaly písemně. Další věc, která ji řadí do netradiční skupiny mé diplomové práce, je ta, že nespadá mezi studentky ITF, které porodily během studia, což bylo základním kritériem, ale měla děti již při nástupu na školu. Bylo by ale obrovskou chybou její dílo nezahrnout, protože se věnuje výhradně tématu mateřství a dětí. Díky tomuto faktu jsem se rozhodla zařadit ji mezi ostatní autorky, stejně jako Lenku Bláhovou.

Anna a její život

To, že bude profesionální fotografkou, napadlo Annu (*1976) už v jejích 13 letech. „Tehdy vypukla válka v Jugoslávii a já toužila tam jet. Rozhodla jsem se tehdy, že ze mě jednou bude válečná fotografka.“

Vážně se však fotografii začala věnovat až ve dvaceti letech. Tehdy už studovala vysokou školu ve Varšavě a její tehdejší přítel jí řekl, že ve studentském klubu existuje fotografický kurs, a doporučil Anně, aby se do něj zapsala. Poslechla ho, vzápětí se spřátelila s organizátorem a díky tomu mohla neomezeně několik let používat temnou komoru, která byla v suterénu klubu. Snad i proto Anna Grzelewska dodnes dává přednost analogu před digitálem.

„Úplně jsem fotce propadla. Třeba proto, že mi fotoaparát dává možnost vstoupit do cizího domu a přesáhnout tak hranice intimity lidí, kteří by si mě jinak tak daleko možná nikdy nepustili. Rozhodně mě to nefascinuje proto, že fotím své blízké 'na památku',“ připomíná Anna, která nejprve vystudovala pedagogickou školu a dějiny umění. „Vždycky jsem ale věděla, že chci být fotografkou. Jenže jsem nechtěla studovat fotografii v Polsku, vždyť tam nemáme ani odpovídající školy.“

Není proto divu, že o sobě pyšně tvrdí, že je, co se fotky týče, samoukem. Ze začátku hodně fotografovala divadlo, měla zájem i o sociální reportáže. A pořád stále nevzdávala možnost, že by se vydala jako



iPhone 2010-2011



iPhone 2010-2011



iPhone 2010-2011

zpravodajka do války. Vše se změnilo ve chvíli, kdy otěhotněla. Dcera Julia se narodila, když bylo Anně 23 let, syn Kostka o čtyři roky později. „Během osmi let, kdy mé děti byly malé, jsem se starala výhradně o ně. Staly se mou životní prioritou. S myšlenkou, že bych mohla někdy jet fotit do války, jsem se tehdy rozloučila,“ vzpomíná dvojnásobná maminka.

O ITF se dozvěděla až těsně před konzultací - v lednu 2010. Viděla fotky studentů ITF (Rafała Miłacha) a velmi se jí líbily. Pak si přečetla podrobnější informace o škole na internetu, a když následně absolvovala konzultaci, bylo rozhodnuto. „Utvrđilo mě to v mém rozhodnutí, že ITF je pro mě ta správná škola, kterou bych chtěla studovat. Líbil se mi způsob, jakým učitelé své předměty vykládají, i samostatná příprava, respekt a konečně i kladné ohlasy studentů, což jsou věci, které jsou na polských školách velmi vzácné. Vybrala jsem společně s profesorem Birgusem pět fotografií z cyklu Julia, který je pojmenován po mé dceři. Jsou takovým shrnutím doby, kterou jsem právě prožívala, a téma mateřství



Julia wannabe 2004-2011



Julia wannabe 2004-2011



Julia wannabe 2004-2011

bylo tehdy tím jediným, jež jsem mohla realizovat. Kvůli jiným tématům bych musela odcházet z domu a to jsem nechtěla.“

Konečně vyrazila ke zkouškám. Jak sama s úsměvem říká, z teoretické části byla nervózní, protože neumí pořádně česky, a tomu, co jí profesori říkají, tehdy rozuměla tak z poloviny. Kromě toho má kvůli dyslexii velký strach z testů. „Ale ukázalo se, že to není problém a neznalost českého jazyka není překážkou pro studium na škole. Dostala jsem se hned napoprvé.“

Studium se polská fotografka snaží zvládnout ve volném čase. „To vše kvůli mé povaze. Nedokázala bych nechat své děti, když byly malé, v péči chůvy nebo někoho jiného a zabývat se svým osobním rozvojem. Nyní, když už jsou obě velké, to snad mohu udělat a věnovat se plně fotografii,“ shrnuje Anna Grzelewska.

Anna a její dílo

Přestože se Anna chtěla původně věnovat válečné fotografii, po porodu prvního dítěte tento záměr opustila. Fotografii ale zůstala věrná a začala fotografovat především své děti. Julie, prvorozená dcera, je nejčastějším modelem.

Když se Anně narodil syn Kostka, vytvořila první větší soubor o svých potomcích. Pracovala na černobílý materiál a většina snímků je komponována na šířku. Autorka se



Julia palec w oku 2004



Julia palec w oku 2004



Julia palec w oku 2004

zaměřila na portréty dětí ležících v posteli, na jejich gesta a výrazy. Musím přiznat, že u některých snímků mi vadí ořez nebo dokonce celá kompozice. Některé fotografie jsou více statické, jiné působí kvůli optické neostrosti dynamicky. Anna je hrdý samouk a snaží se zachytit správný okamžik.

Dalším velkým souborem je práce Julia wannabe a opět je jejím hlavním modelem dcera. Soubor vznikl delší dobu a Anna snímala Julii v různých situacích, prostředích a pózách. V těchto fotografiích už vidíme výrazný posun. Od dokumentárních či reportážních snímků se odklonila spíše k portrétu a někdy až modernímu módnímu pojetí. Autorka bravurně pracuje se světlem, s barvou, výrazem a emocemi, ovšem výsledné složení snímků mi připadá neucelené a chaotické.

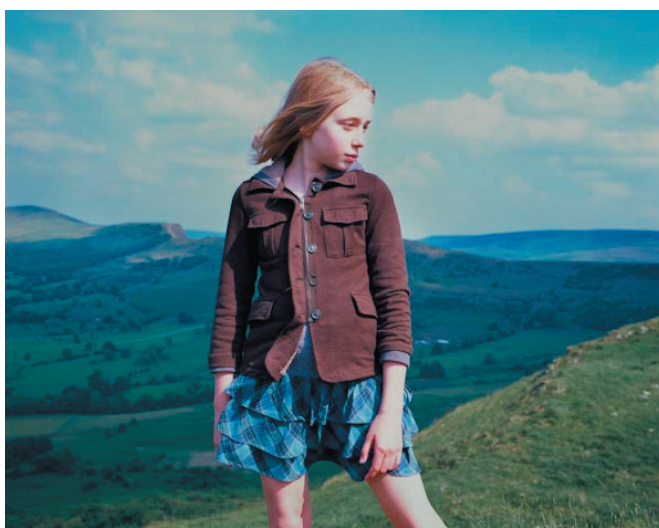
Najdeme zde portrétní snímky komponované na výšku i šířku, fotografie v interiéru i exteriéru, detaily těl i celky. Anna většinou pracuje spíše s tlumenými tóny barev, které jsou pro její záměr, podle mého názoru, ideálním řešením, ale někde využívá výraznou barevnost, jež souboru na jednotě rozhodně nepřidá.



Julia wannabe 2004-2011



Julia wannabe 2004-2011



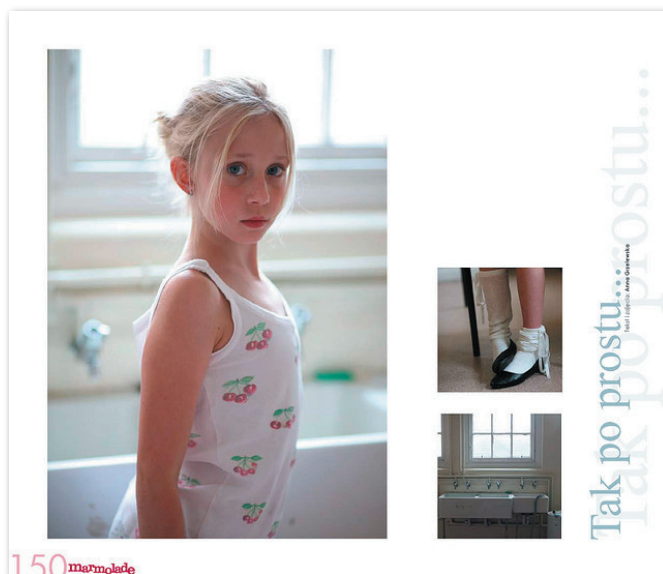
Julia wannabe 2004-2011

Jeden snímek dokonce silně připomíná známé módní fotografie Terezy Vlčkové z cyklu A Perfect Day, Elise... S tím rozdílem, že Annina fotografie není tak technicky zvládnutá.

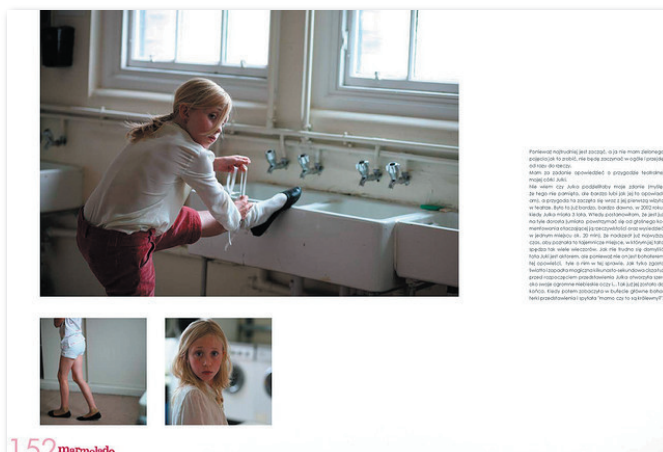
Myslím si, že kdyby autorka udělala lepší výběr, případně rozdělila snímky do více souborů a doplnila je novými, vytvořila by perfektní soubory. Některé fotografie jsou technicky i kompozičně naprosto zvládnuté, jsou plné emocí a mohou v nás zanechat silné dojmy. Snímky vytvořené v dětském pokoji na posteli na mě působí jako moderní a neotřelé módní fotografie.

Dalším souborem je precizní dokumentární práce Tak po prostu... Autorka se snažila zachytit začátky taneční kariéry své dcery, což se jí dokonale podařilo. I když to není časosběrný materiál, můžeme si, díky předešlým souborům, všimnout, jak Julie roste a mění se v krásnou dívku.

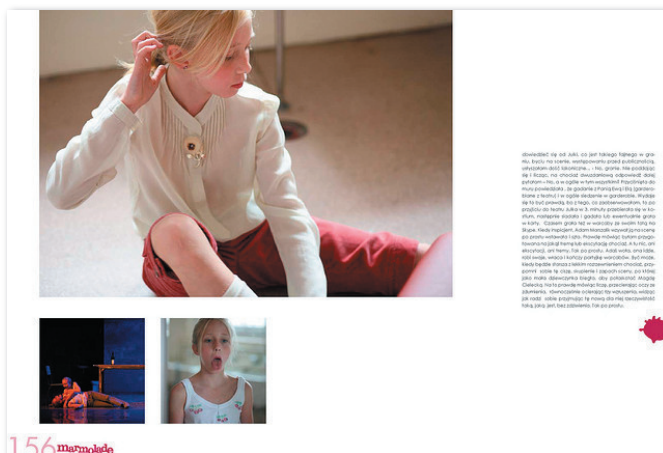
Anna začala spolupracovat s několika časopisy, jako je např. Marmolade, kde vyšel i tento soubor. Výsledkem je jedna velká fotografie doprovázená dvěma menšími a textem, vše skvěle sladěné a graficky upravené.



Tak po prostu 2008



Tak po prostu 2008



Tak po prostu 2008

Anna se zaměřila na portrétní snímky, doplněné detaily prostředí nebo naopak dalšími aktivitami malé Julie. Fotografie komponuje buď na šířku, nebo na výšku a doprovodné snímky jsou vždy ve čtvercovém formátu.

Tento soubor se mi opravdu líbí a myslím, že není co vytknout.

Zatím posledním velkým cyklem o její rodině je iPhone. Tentokrát fotografuje všechny členy své rodiny, dokonce i manžela a psa. Poprvé zvolila čtvercový formát. Některé fotografie mají černý rámeček, který odkazuje na snímky bez ořezu, jiné béžový, další nemají žádný. Snímky vypadají, jako kdyby autorka použila prošlý fotografický materiál a zapomněla před zvětšováním vyčistit rámeček. Mají posunuté barvy a jsou plné nečistot, což působí netradičně. Samotné záběry nejsou nijak zajímavé, jsou to spíše nostalgické snímky.

V kontextu s tímto cyklem bychom mohli mluvit o rodinném deníku nebo přímo o rodinných snímcích v duchu starých fotografií ze sedmdesátých let.



Tak po prostu 2008



Tak po prostu 2008



Tak po prostu 2008

4. Anna Gutová



Anna mě na náš rozhovor pozvala k sobě domů v centru Prahy. S Liborem mají překrásný malý, ale útulný byt. Když jsem zazvonila, požádala mě, ať chvíli počkám, nakonec se ukázalo, že kamarádky syn rozbil skleničku a všude byly střepy.

Anna o sobě tvrdí, že je chaotik. Ani při povídání nedokázala zůstat klidná, ale pořád chodila po bytě, vysvětlovala souvislosti, ukazovala mi krásně vytištěné fotografie. Už dlouho jsem neviděla někoho, kdo by měl tak precizně vytištěné a srovnané fotografie.

Anna a její život

Anna Gutová se narodila v roce 1977 v Rokycanech a až do čtrnácti let vyrůstala na vesnici. Fotografii a umění vůbec má v genech. „Tátův strýček byl Adolf Schneberger, měla jsem od něj dokonce v pokojíčku nějaké fotky. Teta je výtvarnice a táta fotil amatérsky, takže jsem se k fotografii přichomýtl už jako dítě. Dodneška si vzpomínám, že mě nejvíc bavila komora, vlastní focení až tolik ne,“ líčí Anna.

Není proto divu, že po skončení základní školy zamířila do Prahy na Střední grafickou školu v Hellichově ulici. Tady se s fotkou potkala poprvé vážně. Měla ji jako předmět. „Petra Velkoborského znám ze střední školy. Na ITF jsem proto všechny klauzury vedla s ním, protože ho dobře znám. Dokáže vše vidět z různých úhlů a dobře se mi s ním konzultuje.“

Po skončení střední školy přemýšlela Anna Gutová o dalším studiu na vysoké škole. Vystudovala zlatnický učňák, kde se naučila dělat šperky, ale taky třeba lampy. A pak se rozhodla, že zkusí vystudovat fotku. „To už jsem dělala artdirektorku v časopise Dolce Vita. Najednou se na fotku koukáš z druhé strany. A společně s fotografy prožíváš to věčné drama, kdy ty musíš přizpůsobit snímek stránkám a textu a fotografové samozřejmě nechtějí

nikdy nic oříznout... Ve skutečnosti jsem si říkala, že by mi to, že vystuduju fotografii, mohlo pomoci i v zaměstnání. A že bych hlavně dělala nějakou volnou tvorbu, protože na ni není v mé práci místo.“ O tom, že by se snad mohla fotografií jednou živit, nepřemýšlela.



I love my family 2011



I love my family 2011

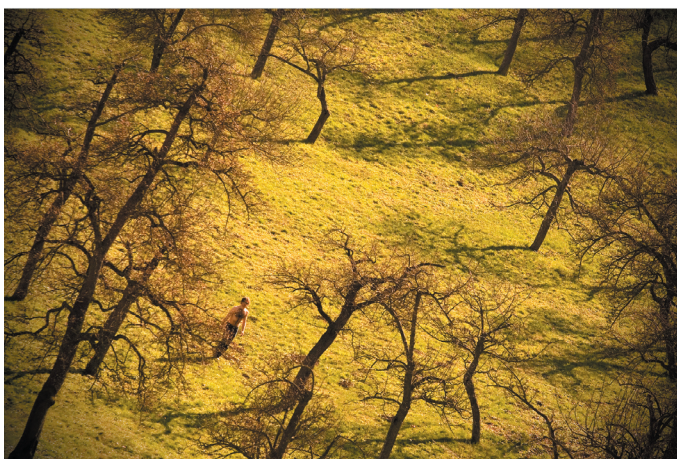
Byl to pro ni vždy jen velký koníček.

O ITF ví v podstatě od chvíle, kdy škola vznikla. Mluvílo se o tom mezi spolužáky, když maturovala, pár z nich pak na ITF dokonce odešlo. „Hlavní pro mě ale bylo, že se dá studovat dálkově. Vybrala jsem si ji proto, abych u studia mohla pracovat.“

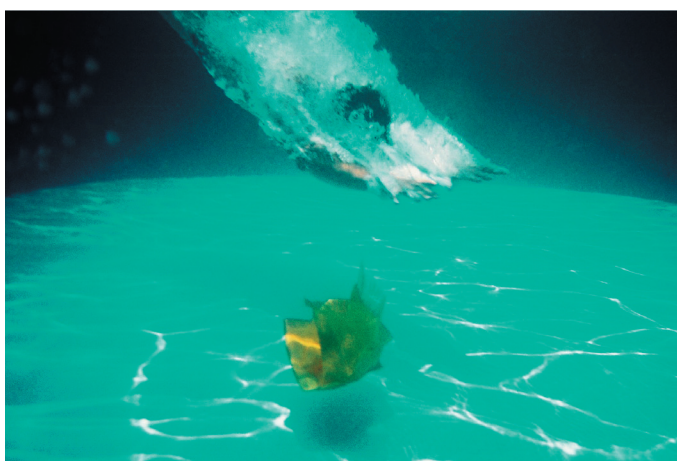
Na ITF se dostala napoprvé se svými černobílými čtvercovými fotografiemi s názvem *Sny mezi dny*. Také se tam seznámila se svým partnerem Liborem Fojtíkem. A aby nebylo dost změn, ve třetím ročníku Anna zjistila, že je v jiném stavu. „Dítě jsme chtěli. Jen jsme nečekali, že přijde tak rychle,“ tvrdí a řadí se mezi ty, kterým mimino zahýbalo se ži-

votem. „Hlavně si umím o trochu lépe zorganizovat čas. Už nejsem takový chaotik jako dřív.“ Annin pohled na fotografii se naopak téměř nezměnil. Vkus má prý pořád stejný. Dcerku Lolu do svých souborů vědomě nezahrnuje. „Je pravda, že se teď občas v mých fotkách objeví. Ale je to hlavně proto, že se mi tam třeba hodí a zrovna ji mám s sebou. Je nejdostupnější, mám ji po ruce... Takže ji tam vlastně využívám jen z čistě praktického hlediska. Lolu fotím jen tak pro sebe. Možná z toho někdy něco udělám, možná se mi bude hodit do nějakého souboru. Já nedělám rozdíly mezi rodinným nebo pracovním, prostě fotím... ten objekt,“ vysvětluje Anna Gutová.

„Anna se, co se fotografie týče, po narození Loly opravdu nezměnila,“ tvrdí Libor Fojtík, partner a také fotograf – student na ITF. „Vkus i vidění má pořád stejné. Sama se však změnila hodně. Dřív by například považovala fotku dítěte (i hezkou a technicky kvalitní) za kýč a striktně by ji odmítala – i v práci. Okamžitě by ji zavrhla. Teď je citlivější a takové fotky už akceptuje. Líbí se jí,“ dodává životní partner Anny Gutové.



The Bright Side Of The Moon



The Bright Side Of The Moon

Anna a její dílo

Anna viděla, nejen díky své práci grafičky, mnoho fotografií, a tak pro ni nebyl problém si poměrně rychle utvořit vlastní fotografický styl. I když nemá zařazování příliš ráda, začala se zabývat silně výtvarným subjektivním dokumentem.

Za zmínku stojí hned několik jejích souborů a prvním z nich je Kotrmelec. Je to černobílý cyklus fotografovaný jako většina jejích prací na klasický materiál a všechny snímky jsou koncipované na šířku. Další z hlavních znaků je technická dokonalost snímků. V jednom cyklu Anna mísí mnoho stylů, jako je fotografování lidí i míst, používání blesku i denního světla, to vše je ale sladěné a v dokonalé harmonii.

Anna fotografuje na cestách. Už název napovídá, že v té době zřejmě prožívala zlomové převraty ve svém životě. Velká část souboru je také věnována autoportrétům a snímkům svého partnera Libora. Autorka zná-

zorňuje jejich lásku a milostný vztah. Některé snímky jsou spíše popisné, s nádechem humoru, jiné jsou silně emocionálně zaměřené a často doplněné o erotický nádech. Takové snímky bývají velice intimní a přitom mi tyto fotografie připadají „veřejné“.

Soubor Kotrmelec získal druhé místo v soutěži FRAME a byl vystaven v Domě umění



Kotrmelec 2007



Kotrmelec 2007



Kotrmelec 2007

v Brně a v Novoměstské radnici v Praze.

Dalším souborem je *The Bright Side Of The Moon*. I zde se Anna zabývá otázkou vztahu se svým partnerem. Proniká sem ještě více erotiky a lásky než v předchozím souboru. Tyto fotografie jsou však výrazně výtvarnější a ne tak popisné, a proto z nich intimita vyzařuje mnohem více.

Anna také poprvé využívá barvu. Tlumené, přírodní tóny barev dává do kontrastu s výraznými barvami. Většinou pracuje jen s detaily nebo částí těla, jindy spíše s prostorem. Opět jsou všechny snímky koncipované na šířku.

V souboru *The Bright Side Of The Moon* se Anna spoléhá jen na denní světlo. Snímky však vykazují technickou dokonalost.

Dalším souborem, který Anna vytvořila, jsou *Ztracená místa*. Snímky z tohoto cyklu jsem do své diplomové práce nezařadila, protože nesouvisejí s tématem.

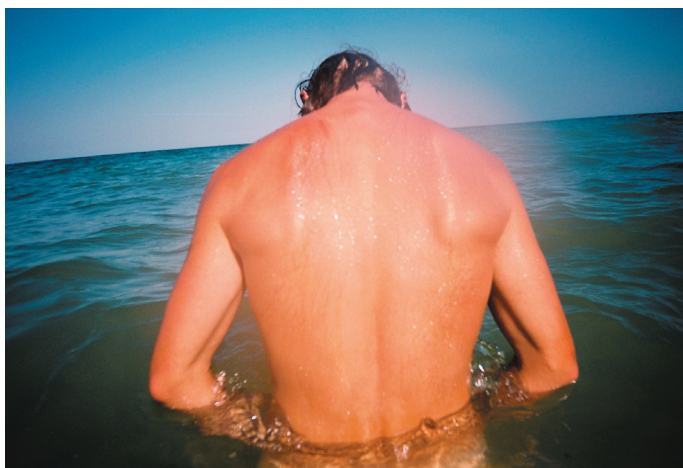
Ovšem bylo by chybou je nezní-

mit, protože to byl jeden z nejvýraznějších souborů, který Anna do této doby udělala.

Vznikl v roce 2008 a Anna ho odevzdala jako svou diplomovou práci. Soubor sklídl velký úspěch a objel řadu výstav, jako je Fotofestival Funkeho Kolín.



The Bright Side Of The Moon



The Bright Side Of The Moon



The Bright Side Of The Moon

Po narození dcery Loly se její práce, jak sama říká, příliš nezměnila. Příkladem, který by ukázal, že to není tak úplně pravda je soubor fotografií, který Anna odevzdala se svým spolužákem Gabrielem Fragnerem na módní fotografii v magisterském studiu.

Jedná o parafrázi na spokojenou rodinku ze sedmdesátých let. Oba autoři se stylizují a pak vzájemně fotografují při zcela běžných situacích s ohledem na tehdejší dobu. Anna zde poprvé fotografuje také svou dceru Lolu. Je důvodem opravdu jen praktičnost, nebo i fakt, že je matkou?

Autoři zde mísí barevné, jakoby zastaralé snímky s černobílými a stejně tak mění i formát a kompozici fotografií. Záměrně také mísí profesionální snímky se zdánlivě amatérskou fotografií, která se projevuje červenými očima z použitého blesku nebo lehkou neostrotí. Výsledkem je kniha s perfektní grafickou úpravou. Jednotlivé snímky jsou nesmírně vtipné a s lehkostí pojaté. Portréty autoři prolínají dvoustránkovými detaily předmětů nebo nohou stoupajících po schodech a dovolí tak divákovi oddechnout. Přesto vše vypadá pravdivě a snad každý zavzpomíná na své mládí.

Soubor byl vystaven na festivalu Of station v Plzni. Autoři umístili jednotlivé snímky do rámu a doplnili je dobovým nábytkem. Výstava bude také v Ustí nad Labem.



I love my family 2011



I love my family 2011



I love my family 2011

5. Lena Jakubčáková



Lenu jsem před naším rozhovorem osobně neznala, ale ochotně mi vyšla vstříc a domluvily jsme si rozhovor na jednu z konzultací ITF. Byla lehce nervózní, možná i proto, že u sebe měla svého syna a chtěla se mu plně věnovat. Nymko spokojeně spinkal v kočárku, a tak se Lena rozprávěla přímo na chodbě Rališky, i když tam stále někdo chodil.

Lena a její život

Málokdo, kdo vidí Lenu Jakubčákovou (*1980), jak vchází s fotoaparátem v ruce do mužské věznice, dokáže odhadnout, že má před sebou odbornou asistentku z filozofické fakulty. Možná to nevědí ani mnozí členové fotoklubu, jehož je dlouholetou členkou. „Kolegové jsou většínou už postarší, ale náš vedoucí má přece jenom přehled a jednou mi povídal: „Ty jsi tady nejmladší. Měla bys vyzkoušet 'Iteefku'. Nevěděla jsem, co to je, byla jsem do té doby vlastně úplně amatér a o nějakém fotografickém dění jsem neměla žádný přehled. Svě



Z rodinného alba Leny Jakubčákové



Z rodinného alba Leny Jakubčákové

fotky jsem měla v šuplíku a ve skříni a sem tam jsem je někomu ukázala. Ale že bych se nějak umělecky vyvíjela, se říct nedá,“ vysvětluje Lena Jakubčáková.

Nicméně na webovou stránku ITF se skutečně podívala. A když v její „domácí“ galerii vystavoval Pavel Mára a ona čistou náhodou zjistila, že na ITF učí, vybrala pár fotek, z nichž pak společně udělali závěrečný výběr. A podala přihlášku.

„Hodně mi vyhovovalo, že přednášky jsou jednou za dva měsíce, a že tedy nemusím ukončit studium na Filozofické fakultě Prešovské univerzity v Prešově. Navíc jsem shodou okolností dostala tříměsíční stipendium do Francie v rámci mého doktorandského studia. A ke každému snímku mého připraveného souboru jsem tam vymyslela básničku. Nápad a fotky se asi líbily. Dostala jsem se.“

Vždycky ji to táhlo k sociální fotografii. Místo modelek jí pózovali staří lidé, alkoholici, děti z romských vesnic. V prvním ročníku ITF k nim přidala i vězně. „Zajímají mě příběhy lidí, které fotím, jejich osudy. Můžu díky fotce poznat jejich duše a mám pocit, že je to vzájemné,“ podotýká.

Na filozofické fakultě mezitím dodělala magisterské studium a hned se pustila do

doktorského. Když měla za sebou dva ročníky na ITF, otěhotněla. „Najednou mi bylo 27 let a říkala jsem si, že už kvůli studiu nechci mimino odkládat.“ Porodila ve třetím ročníku, a jak říká, ani na chvíli se nebála, že by prvorozený syn mohl být při studiu problémem. Rozhodla se, že to zkusí zvládnout.

Nevynechala ani své velké téma: věznici. Je fakt, že ještě nedávno s sebou musela mít doprovod, aby miminko měl kdo před vraty vězení pohlídat. „Vědomí, že na mě venku čeká malý a možná už pláče, pro mě bylo dost stresující a nedokázala jsem si to pořádně vychutnat. Možná proto jsem snad i trochu víc spěchala a na fotkách je to prý vidět.“ Obzvláště zajímavý je pohled, jímž se po narození syna dívá na odsouzené. „Vnímám je tak trochu jako máma, která pozoruje své děti. Je to zvláštní, když jsou většinou starší než já,“ udivuje Lenu.

Ve volném čase fotí „obyčejné“ rodinné fotky, ale údajně bez toho, že by je chtěla zařadit do nějakého konkrétního souboru. Možná v budoucnosti. Času na to bude mít dost, zvláště pokud vyjde její poněkud netradiční přání mít pět dětí. „V pohodě bych je zvládla. Možná proto, že jsem se vždycky bála, že potomky nikdy mít nebudu. A jsem šťastná, že se to podařilo. I proto jsou děti mé oblíbené téma.“

Zjistila to mimo jiné po dokonalé inventuře složek, které má pečlivě připravené v počítači a do nichž ukládá snímky, které vytvoří. Co kdyby se některé z nich hodily...

Fotek, v nichž hlavní roli hrají děti, má nejvíce. „Zvláštní je, že mám někdy pocit, že cizí děti se mi fotí lépe než to moje. Není to tak dávno, co jsem si plánovala: Budu mít malého doma, budu si ho moct vyfotit, kdy budu chtít. Těšila jsem se, jak mi bude pózovat. Ale někdy jsem tak unavená, že si na foťák ani nevzpomenu.“

Poslední rok doktorského studia pracovala na půl úvazku



Z rodinného alba Leny Jakubčákové



Z rodinného alba Leny Jakubčákové

na vysoké škole. „Učím většinou překladatelství nebo dějiny uměleckého překladu, teorii překladu, kritiku překladu francouzského textu. Je to něco mezi slovenštinou a francouzštinou - věda o překladu, která je napůl mezi vědou a uměním. Ale fotkou doopravdy žiju. Na druhou stranu mám na škole úvazek na pět let. Je to sice v Prešově, ale v době krize je vysokoškolský učitel pořád velmi dobré místo. Tak uvidíme, co bude,“ shrnuje slovenská fotografka Lena Jakubčáková.

Lena a její dílo

Lena je rozená dokumentaristka. I když se občas odchýlila od tématu, jako např. v souboru Hledání identity, kde pracovala s autoportréty a dlouhou expozicí, vždy se k němu opět vrátila a udělala dobře.

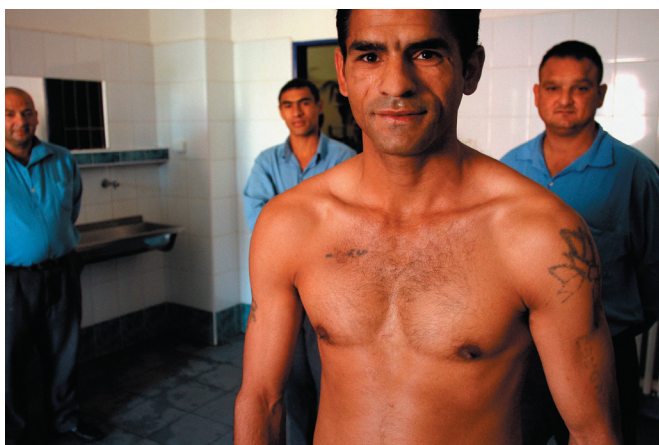
V podstatě od prvního ročníku se věnovala dokumentu z věznice, výsledný soubor nakonec odevzdala jako bakalářskou práci a sklidila s ní velký úspěch. Do-

kud neměla dítě, šla fotografovat, kdy se jí zachtělo, i když dostat se do věznice je náročné a komplikované. Nevadilo jí trávit tam hodně času, nebyla na nikoho vázaná, a čím déle s vězni byla, tím více jí důvěřovali.

Lena zpracovala velmi těžké téma ze dvou slovenských věznic. Zachytila portréty vězňů, jejich intimní vztahy. Do fotografií dostala také symboliku, která přímo čiší



V odloučení 2010



V odloučení 2010



V odloučení 2010

ze snímku, kdy jeden z věžňů sedí v jídelně u stolu s rukou na prsou a vržený stín od okna vytváří kříž. Na některých fotografiích je radost na jiných všudypřítomná tíseň. Vytvořila nesmírně silný nadčasový dokumentární cyklus.

Během fotografování se jí však narodil syn a její pohled na téma se trochu změnil. Divák na výsledných snímcích pravděpodobně nic nepozná, sama však říká, že měla potřebu spěchat za dítětem, které většinou hlídal někdo před hlavní branou a na fotografiích se to odráží.

Autorka svého syna hodně fotografuje, ale zatím existuje jen jeden soubor, kde Nymko vystupuje. Jde o práci na módní fotografii, kterou odevzdala ve třetím ročníku. Opět pracuje na barvu a snímky koncipuje na výšku. Syn byl v té době ještě batole, a tak ho Lena obléká pokaždé do jiného oblečení a pokládá na jiný povrch, jednou je to deka, jindy třeba tráva. Tato kombinace zajišťuje pokaždé jiný výsledek, i když dítě na nich leží v podstatě stále stejně. Snad jen výrazy hovoří o tom, že je to živé miminko, které se mračí, je udivené nebo se protahuje.

Dalším souborem se opět vrací k dokumentární fotografii, tentokrát až na pomezí s módní fotografií. Práce nese název Daleko od ráje a vznikla už na magisterském studiu. Lena fotografuje modelku v objektu staré továrny a především využívá části vyhořelého domu. Pracuje s přirozeným podvečerním světlem.

Některé snímky ze souboru mi připadají nudné, možná použiji dokonce kombinaci slov „nic neříkající“, ale i v tomto cyklu je podle mého názoru několik výborných fotografií, které by mohly sloužit jako moderní módní snímky v časopisu. Mají zajímavé světlo, skvělou kompozici, dívka má zajímavý výraz či pózu.

Snímky jsem do své práce nezařadila z toho důvodu, že s ní nesouvisí, upřednostnila jsem tedy důležitější soubory.



Módní fotografie 2010



Módní fotografie 2010

Jako klauzuru ve čtvrtém ročníku Lena odevzdala portréty lidí z Marseille se stejnojmenným názvem. Vrátila se ke klasickému dokumentu. Zcela osobitým způsobem fotografovala lidi na ulicích, v obchodech, barech, hospodách, či dopravních prostředcích. Snažila se zachytit podstatu osob, které fotografovala, a proto jsou některé snímky vážné, zadumané, jiné snivé, další plné humoru. Myslím, že Lena kombinuje dokumentární a reportážní fotografii a poměrně snadno se dá rozeznat, koho osobně zná a koho jen zachytila. Kouzlo okamžiku má leckdy větší šarm než předem připravené scény, a tak je i tento soubor výtečnou ukázkou jejího umu.



Lidé z Marseille 2011



Lidé z Marseille 2011



Lidé z Marseille 2011

6. Tereza Koutecká



S Terezou jsem se sešla v jedné žižkovské restauraci, kde jsme strávily asi dvě hodiny v přátelském rozhovoru. Na mysl mi padlo pouze to, že se vůbec nezměnila. Vypadá pořád stejně, jen má dítě. A stále je to velice sympatická, na první pohled trošku stydlivá a plachá žena.

Její fotografie jsem příliš neznala, ale když jsem uviděla soubor Pozdravy z Prahy, byla jsem příjemně překvapená, jak dobrou bakalářskou práci odevzdala a obhájila.

Tereza a její život

Rodačka z Žiželic nad Cidlinou Tereza Koutecká (*1982) vystudovala polygrafii na Střední grafické škole v Hellichově ulici v Praze. Fotka se jí líbila odjakživa. Už v deseti letech toužila po tom, naučit se fotit „velkým foťákem“. „Jenom to nesměl být automat, na kterém by se všechno samo nastavovalo. A hlavně – chtěla jsem sama dělat fotky – černobíle v temné komoře,“ vzpomíná na začátky Tereza Koutecká.

Více se o fotku začala zajímat při studiu na Hellichovce, kde byla jedním z předmětů reprodukcí fotografie. Dostala se tehdy do kontaktu s lidmi z fotografického oddělení. „Když jsem začínala, hrozně se mi líbil magazín Fotografie, ten jsem úplně hltala. Na střední škole se k tomu navíc přidalo umělecké prostředí. Začala jsem fotit portréty lidí, zkusila jsem si něco jako fotografický komiks,“ líčí Tereza.

Na to, že by mohla studovat vysokou školu, zpočátku nepomýšlela.

Myslela si, že na ni nemá, že je určená pro ty, kteří už fotku studovali na odborné střední škole. Když začala pracovat jako grafička, rozhodla se dodělat si vzdělání a přihlásila se na Pražskou fotografickou školu. Po čase zjistila, že spousta spolužáků podává přihlášku na ITF. Říkali jí, ať udělá totéž. Poslechla je. Dostala se napoprvé.

„Na ITF se mi líbilo, že je tam hodně profesorů a tudíž si snáz můžeš vybrat někoho, kdo je ti po tvůrčí stránce jakoby blízký. A taky jsem brala jako výhodu, že nemusím na denní studium. Že můžu studovat a přitom pracovat.“



Pozdravy z Prahy 2011



Pozdravy z Prahy 2011

Co se témat týče, Terezu Kouteckou vždycky zajímal člověk. „Vždycky se mi líbily fotky, kde byl člověk přímo, či nepřímo zastoupenej. Jeho bydlení, okolí, portrét.“ Dlouho fotila na filmy, protože neměla digitál. Když si ho pořídila, změnil se její pohled na fotku. „Nikdy jsem moc nebyla na upravování fotek v komoře. To mě nebavilo. U digitálu je to jednodušší. Množná ze mě mluví grafik, ale je to pro mě čistá práce. Když se udělá chyba, dá se všechno jednoduše vrátit zpět, dá se to snadno upravit. A taky je fajn, že člověk okamžitě vidí výsledek. Proto jsem si teď zvykla brát na focení i notebook.“

A ještě něco se změnilo. Ve třetím ročníku Tereza Koutecká otěhotněla. „Protože to vypadalo, že bych měla končit zrovna v době, kdy se měl narodit Ben, začala jsem zvažovat možnost, že studium přeruším. Nedokázala jsem si představit, co mateřství obnáší, do toho jsme se stěhovali a chystali si nové bydlení.

Představa, že ještě píšu diplomku a učím se na státnice, mi připadala nereálná. vzdala jsem to a školu opravdu přerušila,“ líčí Tereza Koutecká.

Určitě i proto, že Benedikt byl plánované miminko, jeho maminka si těhotenství podle svých slov báječně užila. „Například v práci, kde jsem dělala grafičku, jsem najednou zjistila, kolik věcí je opravdu důležitých a které nejsou důležité vůbec. Viděla jsem, že hromada lidí tam pracuje třeba deset let a každých čtrnáct dní totálně vyšilujou kvůli uzávěrce a podobným věcem. A já si teď říkala, že je to vlastně totálně blbost proti tomu,



Pozdravy z Prahy 2011



Pozdravy z Prahy 2011

aby se ti narodilo dítě, které bude v pořádku,“ vysvětluje mladá maminka.

Co se fotografování týče, začala využívat syna Bena. Podle Terezy to je veskrze logická volba – vždyť byl a je součástí rodiny a měli k sobě úzký vztah. A pak – děti se Tereze líbily vždycky a taky fotky o mateřství a o dětech. „Ale když je dítě větší, zjistíš, že tě může obohatit i po tvůrčí stránce. Pozoruješ, jak je ještě neovlivněný, nezkažený, nemá žádný konvence, jakou má úžasnou fantazii. Z nějakého pro tebe nezajímavého předmětu umí udělat v podstatě cokoliv. Kolikrát mě v tu chvíli napadlo, že já sama už jsem hodně ovlivněná světem. Myslím to tak, že my dospělí někam jdeme a spoustu věcí jakoby nevnímáme. A přitom jsou fascinující a dítě to vidí a ukáže ti, že to či ono je podle něj zajímavý. A má pravdu! Myslím si, že pro fotografku je důležité hodně se dívat kolem sebe,“ tvrdí Benova maminka.

Možná je to hlavní důvod, proč se Tereza Koutecká rozhodla přehodnotit své plány kolem dalšího studia. „Vždycky jsem si myslela, že dál už nepůjdu, ale teď už mě to zase trochu láká. Uvidíme.“

Tereza a její dílo

Na ITF se Tereza dostala se souborem New style new generation. Zajímala se o styl bydlení a generační rozdíly. Zachycovala zátiší a detaily koutků u své babičky doma, ze kterých měla pocit, že je patrná přítomnost jisté osoby. Celý soubor doplnila jedním portrétem, na který ovšem nekladla příliš velký důraz.

Pracovala na barevný materiál a je nutné říci, že se jedná o jednoduchá, klasická nalezená zátiší. Zobrazovala předměty z každodenního života, jako jsou hrnky, záclony nebo třeba nažehlené polštáře na gauči u babičky. Nikde se však babička neobjevuje.

Možná je škoda, že Tereza nevyužila nějakého porovnání s bydlením mladé



New Style, New Generation 2003



New Style, New Generation 2003

generace, například sebe, aby tak zdůraznila generační rozdíly. V tomto případě bychom mohli spíše mluvit o fotografiích, které vypovídají o její babičce než o generačních rozdílech co se bydlení a stylu života týče.

Na ITF se ve volné tvorbě stále věnovala tomu, co ji zajímalo a fascinovalo, tedy bydlení a způsobu života lidí. Ve většině případů však samotné osoby nefotografovala. Jen někdy doplnila celý soubor klasickým portrétem.

Jako grafička také často pracovala s textem a písmem.

Fotografovala domy se jménem na fasádě a snažila se fotograficky vyjádřit i příběh jednotlivých domů a lidí žijících v nich. Každou fotografii doplnila černobílým portrétem člověka, který v domě žije, a vše graficky spojila s doprovodným textem.

Celou Terezy tvorbu provází nalezená zátiší a příběhy s nimi spojené. Pak přišla Tereza Koutecká do jiného stavu.

Jen těžko mohu posuzovat celou Terezinu tvorbu podle několika málo snímků, ale pokud by tomu tak bylo, viděla bych velký posun.

Na bakalářskou práci odevzdala soubor, který vymyslela už dávno předtím. Jen bylo zapotřebí dořešit několik technických a organizačních problémů. Nakonec se vše podařilo a Tereza začala pracovat.

Při procházkách Prahou si jednoho dne všimla, že existují místa, která připomínají jiná města na světě. V souboru Pozdravy z Prahy se tedy začala zabývat vyhledáváním míst v Praze, která odkazují na jinou kulturu a fotografovala se tam tak, aby nebylo patrné, odkud fotografie pochází.



Baráčnice 2006



UPSYCH od roku 2006

Proč začala fotografovat sebe a někdy dokonce i svého syna? Mělo na tento posun vliv její mateřství? Začala se cítit sebejistá a krásná? Z předchozích souborů si myslím, že by fotografovala samotná místa, ale co ji vedlo k tomu, aby začala dělat autoportréty se synem a někdy dokonce i s manželem? Ať tomu bylo jakkoli, Tereza zvolila dokonalé řešení a podle mého názoru vytvořila svůj nejlepší soubor.

Celý soubor byl dost náročný na technické vybavení, na kostýmy a v neposlední řadě i na domlouvání se s majiteli prostor. Tereza se na jednotlivá místa několikrát vracela. Vše si nejprve fotografovala nanečisto a později se vracela se světly a kostýmy vytvořit výsledný snímek. Jak sama říká, bez svého manžela, „vrchního nosiče“, by soubor nikdy nemohl vzniknout. Tereza nemá automobil, a tak všechny rekvizity i technické vybavení transportovali pomocí MHD.

Během fotografování se setkala také s různými reakcemi kolemjdoucích lidí. Od obdivu přes toleranci až po rasistické poznámky. Tereza dbala na každý detail, a tak byla k nerozeznání od muslimů, Američanů nebo Rusů.

Tereza fotografuje na digitální fotoaparát a výsledkem jsou čtvercové snímky. Používá ateliérové osvětlení, které snímkům dodává na dramatickosti. Součástí projektu je i interaktivní mapa, kterou Tereza prezentuje na webu a která je dokonalým doplněním celého souboru. V tomto cyklu nemohu Tereze vůbec nic vytknout.



Pozdravy z Prahy 2011



Pozdravy z Prahy 2011

7. Vesna Kranjec



Na seznámení s Vesnou si přesně nepamatuji, ale vím, že ji po celé škole předcházely zprávy o jejím původu. Na ITF většinou studují lidé z Čech, Slovenska nebo Polska, ale Italka? A k tomu ještě příslušnice tamní slovinské menšiny? Už jen tento fakt se postaral o to, že se dostala na samou špičku žebříčku zajímavosti mezi studenty. Když jsem se s ní později blíže seznámila, poznala jsem, že je to velice příjemná žena, a mé sympatie možná posílilo zjištění, že jsme se obě narodily ve stejný den, i když letopočty jsou

různé. A navíc jsem se díky tomuto rozhovoru dozvěděla o další milé náhodě - Vesna (*1974) žije v sousední vesnici.

Vesna a její život

Fakt, že pochází ze slovinské menšiny žijící v Terstu v Itálii, pochopitelně nadlouho ovlivnil její život. Tamní komunita si žije vlastním životem a ani ona zpočátku nijak nevybočovala. Podstatnější pro ni, zvláště v dětství, byla hudba. Není divu, oba rodiče byli úspěšní muzikanti. V hudební škole v Terstu studovala hru na housle, později studovala umělecké vědy a pracovala jako hudební redaktorka v místním rádiu. Ačkoliv studium houslí nedokončila, hudba zůstala jednou z nejdůležitějších součástí jejího života.

Na okamžik, kdy se začala zajímat o fotografii, si pamatuje naprosto přesně. „To mi bylo čtrnáct let a jeli jsme se školou na výlet do Říma. Před tříadvaceti lety pochopitelně digitály neexistovaly, táta mi půjčil svůj analogový fotoaparát Pentax AL 1. Dodnes mám před očima, jak mi radí, že všechno, co je focené na clonu 5,6, je správně. O tom, jak funguje clona, pochopitelně vůbec nic netušil,“ směje se při vzpomínce Vesna. Ve dvaceti se podílela na uspořádání kurzu pro amatéry, který se konal ve vesnici, v níž tehdy bydlela. Společně s ostatními frekventanty kurzu pak výsledné snímky vystavovala, byla to pro ni první výstava. „Tehdy mě jako téma hrozně bavila naše vesnice, v níž stály ještě staré domy. Líbilo se mi fotit statické věci. S portréty jsem žádné velké zkušenosti neměla, protože jsem se trochu bála lidí,“ připouští při vzpomínce na začátky své fotografické kariéry Vesna.



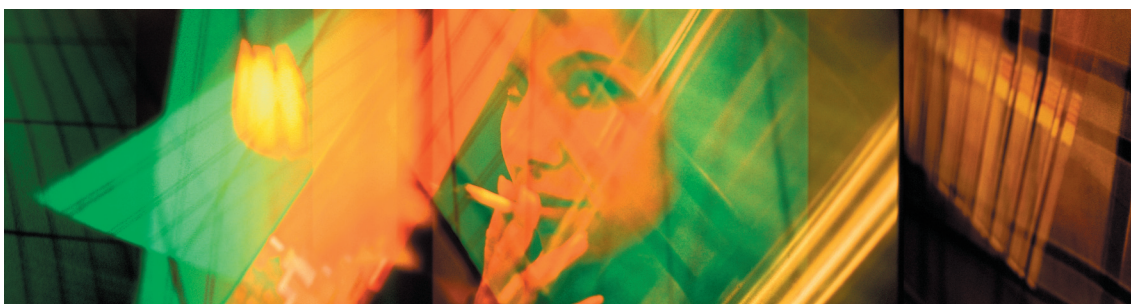
Storyboard 2006



Storyboard 2006



Storyboard 2006



Storyboard 2006

V pětadvaceti letech začala chodit se svým mužem Martinem. Znali se už skoro patnáct let, když zjistili, že jsou vzdálení příbuzní. Od osmadvaceti skoro dva roky pendlovala mezi Prahou a Terstem, kde měla šest sedm měsíců v roce práci v rádiu. Když jí bylo třicet, přestěhovala se do Česka definitivně. „Měla jsem tady Martina a hlavně – v Itálii neexistují kvalitní fotografické kurzy, natož státní vysoká škola fotografie,“ vysvětluje Vesna.

Hned se přihlásila na kurs v Pražské fotografické škole, kde začala sama vyvolávat a zvětšovat. Zvětšovák si sice koupila už tři roky před tím, ale netroufla si s ním pracovat. Poté už se přiblížily přijímací zkoušky na ITF. Napoprvé to nevyšlo. „Udělal jsem jako by abstrakci moře z různých pohledů. Nedostala jsem se ani na ústní zkoušky.“ Nebyla zklamaná, brala to jako lekci. „Udělal jsem chybu ve formě, kterou jsem to prezentovala, fotky byly na speedu a měly malý formát. Hrůza! Poučila jsem se, příští rok už jsem měla všechno na bromu. Také jsem před druhými zkouškami dostala totální inspiraci. Udělal jsem snad pětadvacet dobrých fotek, které se mi doopravdy líbily. A nejenom mně. Vyšlo to. Dostala jsem se.“

Dodnes si pamatuje na první okamžiky v nové škole. Hrozně se bála a říkala si, co tam vlastně dělá? Nikdy si nemyslela, že umí kdovíjak fotit. „Netušila jsem, kam až dojdu, jestli školu vůbec někdy dokončím. O to víc, když jsem později měla dítě,“ dodává Vesna Kranjec.

Ve druhém ročníku ITF se s Martinem vzali. Pak otěhotněla. Na rok a půl přerušila studium a narodil se jí syn Ivo. Po mateřské pokračovala zase od třetího ročníku.

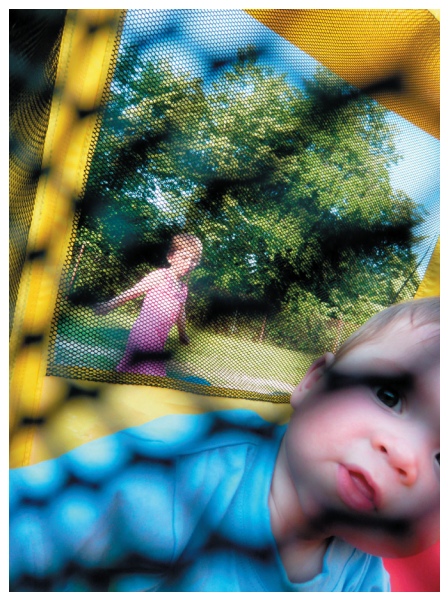
Co se focení týče, změnilo se úplně všechno. Najednou zjistila, že fotí digitálem, který předtím používala jen naprosto výjimečně, vlastně jen malého Iva. Že má miliony fotek, jak se její syn usmívá, jak dává ruku sem a tam. „Pochopitelně je jedním z důvodů fakt, že máš to dítě pořád u sebe. Pro mě Ivo najednou jako ‚model‘ představoval nejbližší, nejsnazší a nejpřístupnější cestu.“

Na volnou tvorbu nebyl čas a ani inspirace. Většina fotek v tehdejší době vznikala jakoby díář a tvořily jej momentky. V okamžiku, kdy se vrátila do školy, se leccos zase změnilo. „Musela jsem o fotografiích přemýšlet, mít přípravu, řešit kompozici. Ne jenom něčím cvakat, aby se Ivo usmál.“

Nafotit dokument o synovi Vesna v plánu nemá. Z těch stovek fotek by ráda udělala pěkné rodinné album, ale soubor určitě ne. „Já fotky s Ivem považuju za něco hodně osobního, naprosto intimního,“ vysvětluje. Přesto ji Ivo v její fotografické cestě v jedné věci velmi ovlivnil. Vesna do svých snímků začala víc začleňovat lidi a tvrdí, že má pocit, že je teď víc pozitivní. „Víc si hraju a méně se bojím. Díky Ivovi jsem celkově trochu odvážnější. Poprvé, když ti dítě zakašle, nevíš, co s tím, ale musíš se to prostě naučit řešit. Nějak na to zareagovat. Já se naučila být pohotovější, rozhodnější, a to i při focení.“

Vesna a její dílo

V roce 2005 se Vesna dostala na ITF mimo jiné s ilustrací poezie od Jiřího Wolкера. Jednalo se o černobílé fotografie detailů květin a jiných abstraktních prvků, které doplňovala konkrétními snímky ponurých prostor betonových průchodů. Ve všech snímcích kladla důraz na světlo a stíny, hrála si s nimi. Využívala také další přírodní podmínky, jako jsou například kapky deště na skle. Všechny fotografie spojuje výrazné, dalo by se říci až přehnané využití kontrastu, což je charakteristický znak celého jejího díla.



Z rodinného alba Vesny Kranjec



Z rodinného alba Vesny Kranjec



Storyboard 2006

Na klauzurní práci v roce 2006 odevzdala Vesna soubor Storyboard. Dodnes si pamatuji na shon před odevzdáním prací, kdy se mnoho spolužáků sešlo nad jejími snímky. Všem se tento soubor líbil a já nebyla výjimkou. Zaujalo mě, že Storyboard vznikl vícenásobnou expozicí na diapozitivní materiál. Výsledné diapozitivy naskenovala a poté lehce upravila v počítači.

Fotografie spojuje výrazná barevnost, která ovšem není výsledkem přílišné manipulace v počítači, ale pečlivým hledáním lokalit a zajímavých prvků. Snímky jsou plné skrytých významů a vtipů právě díky vícenásobné expozici. Celý soubor opět provází také vysoký kontrast a technická dokonalost snímků.

V souboru Storyboard Vesna fotografovala většinou své kamarádky, jen na jednom snímku je její manžel.

Kamarádka Bára má na fotografii zasněný výraz a vypadá to, jako by plánovala cestu kolem světa na mapách, které má před sebou. Když popustíme uzdu své fantazii, můžeme se pobavit nad teorií, že je kejklířka s červeným klaunským nosem. Až při bližším pohledu zjistíme, že to není nos, ale kus loga pивní společnosti.

Helena by v naší fantazii měla pochurnější osud, byla by zavřená za mřížemi. Číslo 43 v levé části snímku by mohlo znamenat její věk nebo třeba roky, které stráví ve vězení?

Pavlna má na fotografii veselý výraz a kříž, který zabírá velkou část fotografie, by mohl odkazovat na její povolání zdravotní sestry. Na dalších snímcích jsou Jana a Kateřina upozaděny, stejně jak tomu bylo v případě Heleny, ale díky tomu výsledek působí spíše jako výtvarná díla nebo odrazy plakátů než jako reálné fotografie žen. Jediný snímek, který je na můj vkus až příliš realistický (a z celého souboru mi lehce vypadává), je manžel Martin v metru.

Všechny spekulace, které uvádím, jsou samozřejmě smyšlené a můžeme se jen domnívat, zda jsou tyto významy náhodné výsledky vícenásobné expozice nebo jsou založené na pravdě. Ať tak či tak, není na škodu popustit uzdu fantazii a pobavit se nad svými představami.

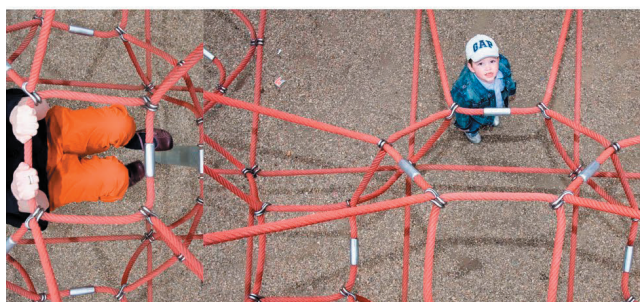
Od abstraktního a výtvarného zobrazování se Vesna po porodu posunula k realistickým fotografiím. Tento fakt samozřejmě nepřisuzuji mateřství, jako spíše jejímu přirozenému fotografickému vývoji. Jak sama říká, přestala se tolik bát, začala být odvážnější a její fotografie jsou více pozitivní.

Po porodu fotografovala pouze momentky a rodinné snímky svého syna. Když se vrátila zpět do školy, byla nucena více fotografovat a syna „zneužila“ ke vzniku mnoha souborů. Třeba když chtěla fotografovat dokumentární snímky z jediného odděleného koupaliště v Evropě, které je v jejím rodném Terstu. Vodila s sebou svého malého synka a díky jeho dětské roztomilosti navazovala kontakt s ženami, které chtěla fotografovat. Ivo na žádné z těchto fotografií nefiguruje. Důvod, proč tu snímky z tohoto souboru nenajdete, je velmi prostý. Vesna považuje snímky za tolik intimní, že bych pro jejich zveřejnění potřebovala mít souhlas hlavních aktérek.

Ve třetím ročníku, díky tomu, že musela pracovat na úkolech do školy, si začala uvědomovat, že pokud bude chtít fotografovat svého syna, bude muset řešit i kompozici, oblečení a nevěnovat se pouze jeho úsměvu. Nakonec vytvořila s Ivem soubor pro módní fotografii. Fotografie jsou zcela realistické, ostré a zároveň je v nich dost místa pro představivost diváka, jak je tomu u snímků z dětského a fotbalového hřiště. Fotografie spojuje do diptychů, čímž jim dává další rozměr. Třetí fotografie je však dle mého názoru příliš popisná a hodí se spíše do rodinného alba.

Na bakalářskou práci odevzdala Vesna Kranjec soubor fotografií pod názvem Tak Pravý Tak Falešný, kterým prolomila hned několik svých zásad.

Soubor vymyslela už před nějakou dobou, ale musela dospět k představě, jak bude fotografie realizovat



Módní fotografie 2010



Módní fotografie 2010



Módní fotografie 2010

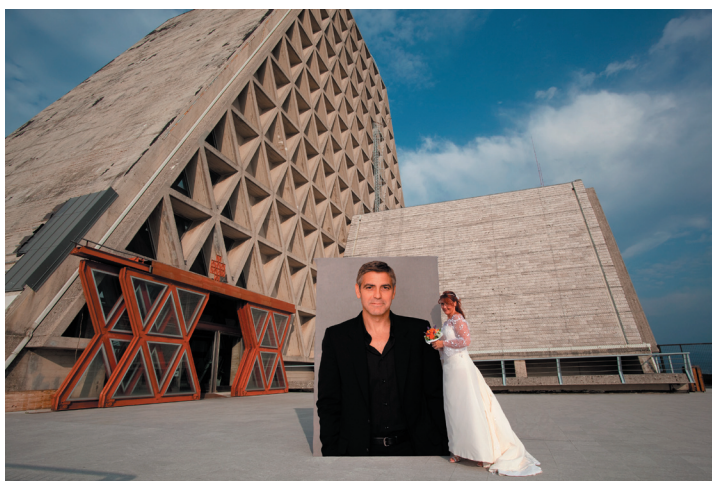
a dotáhne vše k dokonalosti. Při zjištění, že by se celý soubor výrazně prodražil a výsledný efekt by neodpovídal jejím představám, zvolila digitální fotoaparát. Soubor se tak řadí mezi jedny z prvních fotografií, které zatím vytvořila zcela digitální cestou. Vesna musela snímky výrazně upravovat v počítači, což také nebývá jejím zvykem, a tak prolomila další ze svých pomyslných bariér. Všechny fotografie mají, stejně jako u předešlých souborů, vyšší kontrast a jsou technicky dokonalé.

Vesna se v souboru zabývala tím, jak vyplnit lidem kolem sebe jejich nesplněná přání,

jak zhmotnit jejich sny a tužby, jak jim splnit představy o tom, kde by chtěli být a co by chtěli dělat. Fotografovala své nejbližší, jejichž sny zná a může jim je alespoň tímto způsobem vyplnit. Zvolila formu obrovského bílého plátna, místo kterého v počítači doplnila příslušnou osobu, místo nebo činnost.

Kamarádka Ingrid se touží vdávat, a tak ji Vesna vyfotografovala ve svých svatebních šatech před kostelem v Terstu a bílé plátno později zaměnila za fotografii George Clooneyho. Jed touží být profesionálním potápěčem, Eva moderátorkou, manžel Martin by zase chtěl být rockovým kytaristou. Igorovi splnila sen o adrenalinovém lyžování a Sáře o houslovém koncertě ve Státní opeře.

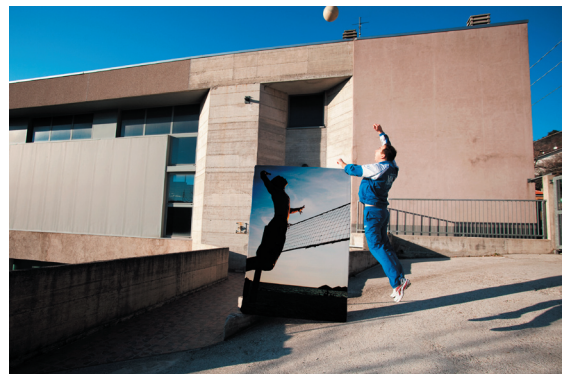
Skvělý nápad doladila do nejmenších detailů a snímky tak působí velice originálně, svěže a jsou plné vtipu, který ocení každý divák. I když mám k výtvarným fotografiím velmi blízký vztah, musím konstatovat, že soubor Tak Pravý Tak Falešný je podle mého názoru bezkonkurečně nejlepší.



Tak Pravý Tak Falešný 2011



Tak Pravý Tak Falešný 2011



Tak Pravý Tak Falešný 2011

8. Barbora Kuklíková



Na ITF byla Bára Kuklíková o několik ročníků výš než já, ale už od počátku se mi její fotografie velice líbily a Bára pro mě byla vždycky tak trochu vzor. Možná i proto jsem byla před naším rozhovorem lehce nervózní. Po menších problémech jsem dorazila na dětské hřiště, kde jsme měly domluvenou schůzku. Hledala jsem ženu s dlouhými zrzavými vlasy, jak si ji pamatuji ze školy. Naproti mi přišla usměvavá Bára v ležérním oblečení a dlouhé vlasy se změnilly na praktičtější mikádko. Nesmírně jí mateřství sluší, proběhlo mi hlavou.

Bára a její život

Bára Kuklíková (*1977) se na začátku své umělecké kariéry věnovala grafice a ilustraci. Jak sama říká, nic jiného jí – dceři architektky, která časem zběhla k malbě, a grafika, stejně nezbylo.

„Logická volba pro mě byla jít na malbu a grafiku. Zvolila jsem ilustraci na Vyšší odborné škole u Ak. mal. Milana Erazima. Tu jsem dodělala. Už během studia jsem měla jasnou představu, jak by kresby a ilustrace měly vypadat, ale nedokázala jsem to tak nakreslit. Pamatuju si, že když jsme měli zadání plakát, smlouvala jsem s profesory, jestli bych tam nemohla dát fotku,“ vzpomíná Bára Kuklíková.

Po čase se jí tehdejší spolužačka zeptala, proč vlastně nejde studovat fotku. Odpověděla jí, že teď přece nemůže studovat na denním studiu. Když se dozvěděla, že na ITF se dá studovat i dálkově, řekla si, že by to zkusila. V lednu vyrazila do Opavy na Den otevřených dveří. Při konzultacích s pedagogy si vybrala Aleše Kuneše. „Cítila jsem z něj něco blízkého od první chvíle. Během několika minut mi poradil, jak dodělat přijímačkový soubor, se kterým mě přijali hned napoprvé.“

Soubor, díky němuž se na ITF dostala, si pamatuje dodnes. Prý proto, že nikdy potom už nic podobného nedělala. „Akty

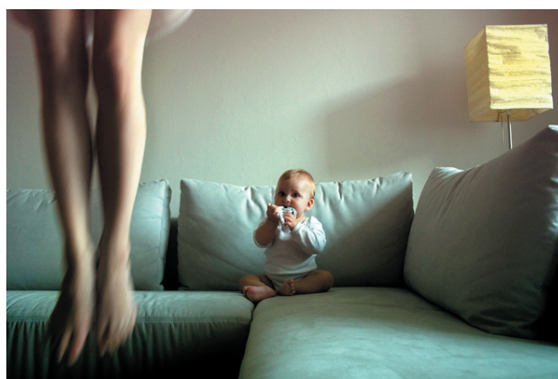
v papírech vznikly jednoduše proto, že můj táta dělal celý život akty. A člověk přirozeně na začátku udělá něco, co má odkoukaného. Ale jak říkám, bylo to naposledy. Já se s nahotou necítím dobře, nerada ji fotím,“ uzavírá „předškolní“ kapitolu Bára.

V prvním a druhém ročníku pro ni bylo všechno nové, protože nikdy předtím cíleně nefotila. Najednou si sama musela vyvolávat filmy, zvětšovat. „Největší boj byl s cihlou, tu jsem dělala na několikrát, ale jsem za to vlastně vděčná. Díky tomu jsem se naučila dobře zvětšovat.“

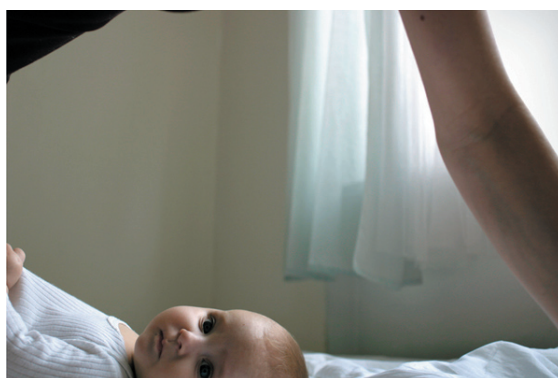
Na digitál přešla ve chvíli, kdy pracovala na souboru City v cizím City, který považuje za zlomový. V té době byla digitální fotografie na ITF využívána jen velmi málo. „Jenže



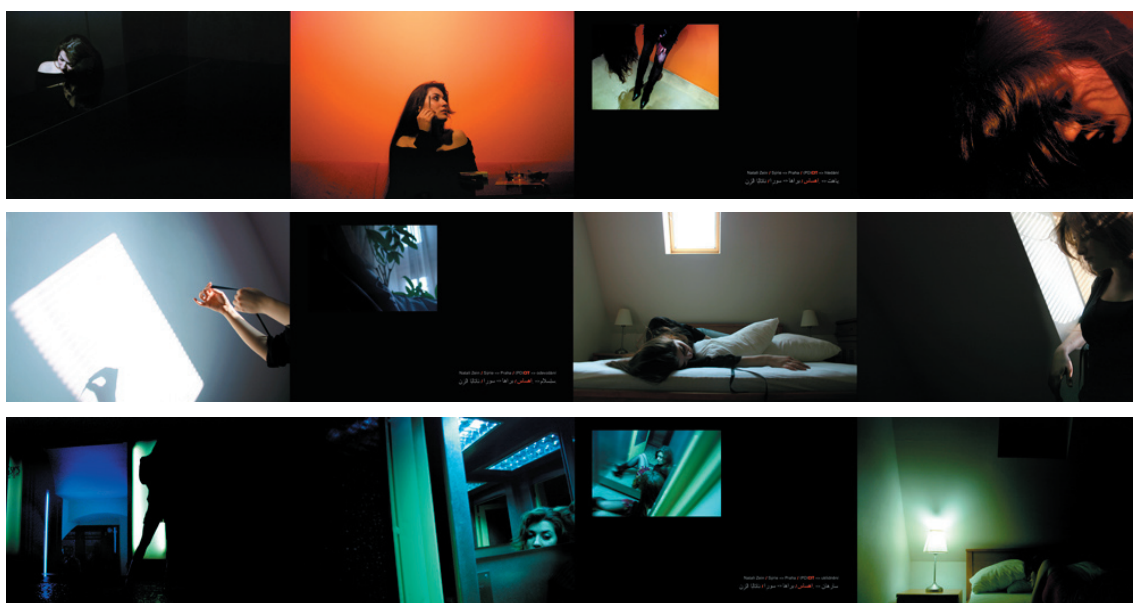
IN-TY-MY-TA 2005-2006



IN-TY-MY-TA 2005-2006



IN-TY-MY-TA 2005-2006



City v cizím city 2004

mě tohle lákalo proto, že jsem vždycky všechno spojovala s grafikou. A v labu mi málokdy fotku vyvolali barevně tak, abych byla spokojená. U digitálu jsem si to od začátku do konce mohla pohlídat. Je fakt, že technika jde strašně rychle dopředu. Fotografové ovládají retuše a upravování snímků v počítači tak, že vznikají úplně jiná díla, než původně vyfotili. Tohle já neumím. Počítač používám stále stejně jednoduše. Vyladím barevnost, kontrast, někdy snímek oříznu, sem tam vyretušuju flek na zdi nebo zásuvku.“ směje se Bára Kuklíková.

Bára dělá společně s manželem grafiku a sazbu knížek, návrhy na weby a podobně. Její muž má na starosti animaci a hudbu. Hodně jejich klientů má něco společného s módou, designem nebo architekturou, takže Bára někdy fotí i komerčně, ale stále v její práci převažuje volná tvorba.

Ve čtvrtém ročníku ITF se Báře narodila dcera Terezie. „Nechtěla jsem být poprvé mámou v pětatřiceti. Říkala jsem si, že to snad už zvládnu dodělat i s miminkem.“ S manželem mají tři děti – pětiletou Terezku, tříletého Alexe a nejmenšímu Tobiášovi bude rok.

Děti prý Báru, co se focení týče, nijak nezměnily. „Změní ti to spíš rodinné vztahy a životní rytmus, ale vkus máš pořád stejnej.“ Jeden okamžik však přece jen totálně v jejím životě všechno obrátil naruby. „Narození prvního dítěte je strašná změna. Člověk je zvyklý se vlastně o nic nestarat. Žijete spolu s partnerem a přitom si každý dělá, co chce. Když jeden řekne, že potřebuje na týden zmizet někam fotit, tak jede. Jenže najednou máš dítě, o které se musíš starat. Já byla zvyklá ráno něco vymyslet, ve chvíli se sbalit a jet ten nápad okamžitě realizovat. Najednou mimino brečí, chce jíst v době, kdy jsem byla zvyklá něco dělat pro sebe, nevyspíš se... Ale přitom život dostává další rozměr,

bez kterého já už si to nedokážu představit. U mě je mateřství opravdu silný. Ale je pravda, že chvíli trvá, než se člověk zaběhne.“ vzpomíná dnes trojnásobná matka.

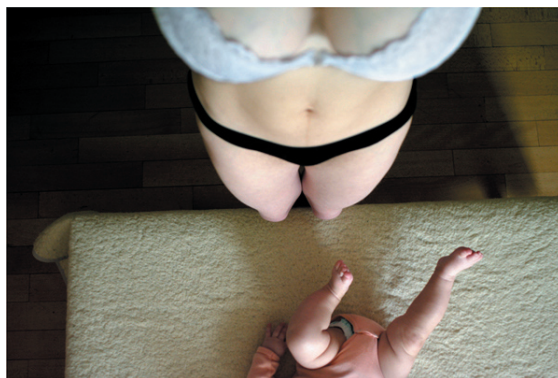
To, že začala fotit nejstarší dceru, vyšlo z momentální situace. Bára měla potřebu fotit, ale současně byla stále s miminkem a přemýšlela, jaký by chtěla být rodič. „Vzpomínala jsem na to, jak mě vychovávali moji rodiče, probírala se úvahami. Vzít do ruky foťák a zdokumentovat moje hledání byla pro úplně logická cesta. Tomu, co z toho vzniklo, říkám fotografický rozhovor.“ vysvětluje Bára Kuklíková.

To, jestli nevznikne cosi, čemu ostatní maminky občas říkají mateřský kýč, nijak zvlášť neřešila. „Já nikdy předem nebádám, jestli to má být umění, nebo fotka, která skončí v rodinném albu. Když člověk fotí miminko, které se ještě neksichtí do objektivu, jednou je našťvané, jindy ubřečené, tak fotka nepůsobí kýčově.“

To, že by něco podobného mohla vytvořit i s mladšími syny, ji prý nenapadlo. Ne že by na to nebyl čas. „Už bych se opakovala,“ míní. Popisuje, jak by byli ve stejné ohrádce, seděli ve stejné jídelní židli.

„Všichni jsou si navíc hodně podobní, podědili po sobě oblečení, vyrůstali v tom samém bytě. V podstatě bych dělala druhou nebo třetí verzi té samé fotky. Terezie byla prostě první, kluci mají někdy možná akčnější fotky, ale zatím žádný samostatný soubor. Třeba, až budou větší, jim nějaký udělám.“

Za chvíli Bára Kuklíková připustí, že k určitým změnám v jejím chápání fotografie časem pochopitelně došlo. „Ale je to věkem, né mateřstvím. Když fotíš 16ti letou modelku, která toho ještě moc neprožila, je to sice hezká fotka, ale nemá takovou hloubku. Poslední dobou fotografuji spíš ženy kolem pětatřiceti nebo



IN-TY-MY-TA 2005-2006



IN-TY-MY-TA 2005-2006



IN-TY-MY-TA 2005-2006

rodiny středního věku. Fotky možná nejsou tak efektní, jako byly City v cizím City, ale jsou mi bližší. Nejde mi už pouze o to, aby fotka byla krásná tím povrchním reklamním způsobem, ale spíš abych fotografovala člověka, který je zajímavý především po duchovní stránce.“

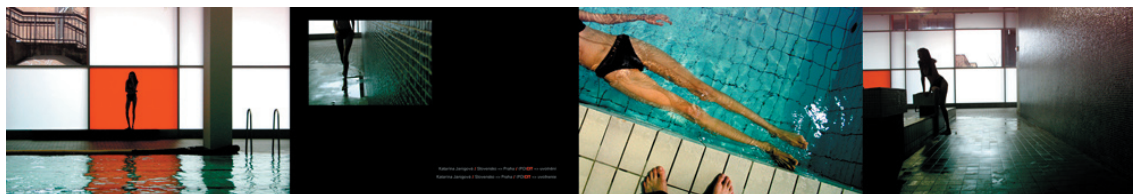
Bára a její dílo

Jako jeden z prvních důležitých souborů na ITF vytvořila Bára Kuklíková v roce 2002 ilustraci básnické sbírky Kataríny Janigové. Soubor se jmenuje Já Anastázia a prolíná se zde identita autorky s jejím „dvojčetem“. Bára fotografovala na klasický černobílý materiál a používala dvojexpozici.

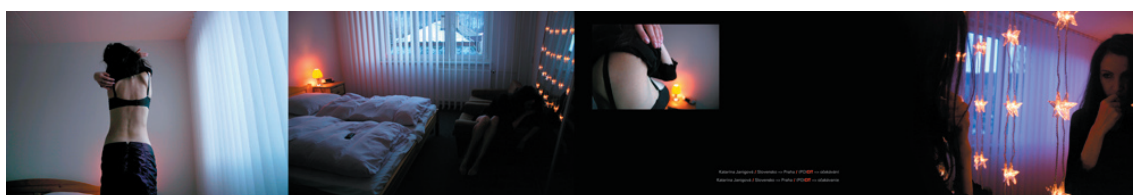
O dva roky později už Bára pracuje s digitálním fotoaparátem, což je v té době na ITF novinka. Výsledkem jsou barevné fotografie jen s drobnými úpravami v počítači. Fakt, že Bára fotografie téměř neupravuje, bychom mohli považovat za charakteristický prvek, který prostupuje celé dílo.

Soubor City v cizím City je subjektivním dokumentem o čtyřech cizincích, kteří přijeli do Prahy s nějakou představou či snem. Každému z nich věnovala čtyři fotografie a každý snímek je složen ze čtyř fotografií, které spojila do výsledných pruhů. Znamená číslo čtyři něco víc, nebo je to jen shoda náhod?

Autorka vybírala pro svůj soubor mladé lidi, kteří se rozhodli žít v Čechách. Skvělým příkladem nám může být pruh s fotografiemi kamarádky Kataríny, kterou Bára fotografovala v jednom z pražských bazénů. Autorka bravurně využila přirozené stíhlosti modelky a tento fakt dokonale doplnila grafickým pojetím jak jednotlivých snímků, tak celého pruhu. Když si detailně prohlédneme celý soubor, zjistíme, že ne jen jedna fotografie, ale celá práce je nesmírně ovlivněná grafikou, které se Bára věnuje profesionálně, a je tak nesmírně esteticky působivá.



City v cizím city 2004



City v cizím city 2004

Používá převážně tlumené a tmavé tóny barev. V každém pruhu je vždy jedna fotografie světlejší a dominantní, přičemž vše dotváří výraznými barevnými akcenty. Pruhy skládá na černé pozadí a jednu menší fotografii vždy doprovází textem.

Bára své modely stylizuje do různých póz, stejně tak by si mohl divák myslet, že je dokumentaristkou, která čeká na pravý okamžik, kdy zmáčkne spoušť. Celý soubor je výtvarně pojatý a každého jistě osloví intimita a osobní pocity, které z fotografií sálají. Pruhy především s Katarínou a Natali oběhly mnoho galerií a všude sklidily obrovský úspěch, i mně se tento soubor nesmírně líbí.

V roce 2005 se Báře narodila dcera Terezie. Během jejího prvního roku života vznikal soubor IN-TY-MY-TA, který má být jistou reflexí na jejich soukromé „rozhovory“.

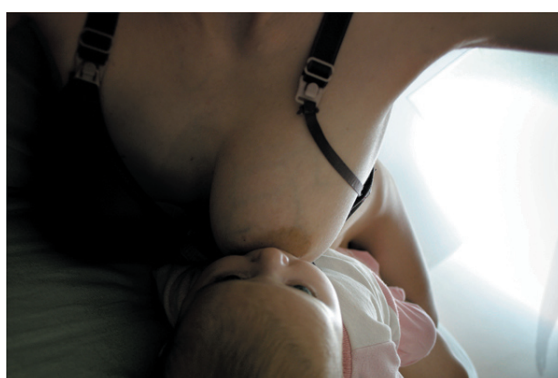
Bára pracuje především se šířkovým formátem, ani tento soubor se neodišuje. Opět se jedná o barevné snímky z digitálního fotoaparátu s drobnými úpravami v počítači. Tentokrát však Bára nechává fotografie jednotlivě, protože každý snímek má divákovi co říct.

Nad jejím souborem se musíme pozastavit a trochu se zamyslet. Víme ještě, co znamená slovo intimita v době Facebooku a dalších sociálních sítí, kdy je vše veřejné? Pokud ne, stačí se podívat na tento soubor, protože její fotografie jsou více než intimní. Vypovídají o jejich vzájemném vztahu, o jejich blízkosti a pocitech.

Některé fotografie zachycují jejich podobu a odhalují dětskou roztomilost dcery. Na jiných působí zcela anonymně, jen lehce odkrývají části těl nebo prostředí, ve kterém žijí. Vše je dokonale vyvážené a nadmíru osobní.



IN-TY-MY-TA 2005-2006



IN-TY-MY-TA 2005-2006



IN-TY-MY-TA 2005-2006

Bára ani při vzniku těchto snímků ne sklouzla ke kýči, ale zachovala si svůj styl fotografování. Snímky jsou pečlivě inscenované a promyšlené. Vše koresponduje s názvem práce, který je stejně jako předchozí soubor výsledkem kombinace českých a anglických slov a zároveň vše dává smysl i při přečtení v češtině. Název IN-TY-MY-TA souvisí i s jistou mírou nahoty, která se zde objevuje, ne jen s jejich pocity, či vztahem.

O rok později Bára vytvořila soubor deseti portrétů, kdy každý snímek představuje jeden měsíc vývojové etapy dítěte během těhotenství. Lunární kalendář také vyšel jako kalendář s texty významného českého porodníka MUDr. Romana Chmela.

Kdybychom se dívali pouze na samostatné fotografie, měli bychom pravděpodobně velký problém zařadit jednotlivé snímky k příslušnému měsíci, proto považuji spojení s kalendářem a doprovodným textem za ideální.

Ženy na fotografiích se nedívají do objektivu, většinou mají spíše zasněný pohled.

Možná přemýšlí o tom, jak bude jejich potomek vypadat, jak ho budou vychovávat, jak budou žít. Bára zde také často pracuje s výraznou barevnou dominantou, přičemž fotografované ženy si divák díky tomuto prvku všimne až na druhý pohled.

Snímky jsou opět barevné, esteticky velmi působivé, komponované na šířku. Jsou to klidné, tiché portréty. Zaobírá se duchovně, zastavením v čase, v každém měsíci těhotenství.

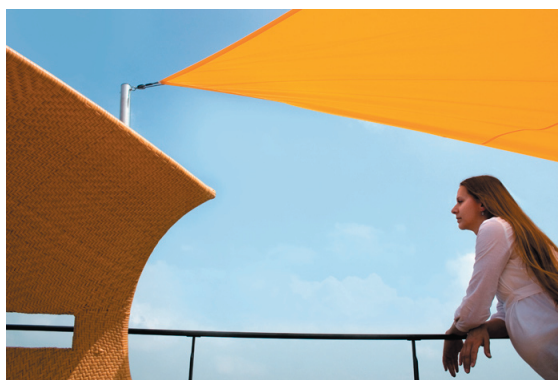
Mezi léty 2007/8 pracovala Bára na projektu Matky/Dcery. Snažila se svým charakteristickým stylem zobrazit nejsilnější vztah v životě člověka, lásku a propojení mezi matkou a dcerou.



Lunární kalendář 2006



Lunární kalendář 2006



Lunární kalendář 2006

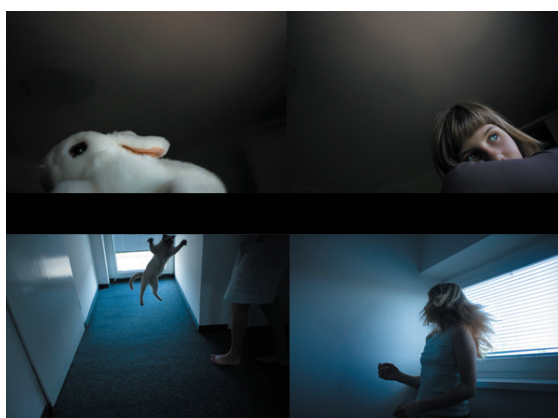
Říká se, že o každém člověku vypovídá i prostor, ve kterém žije, protože jeho podobu vědomě vytváříme. Toho využila i Bára, a tak portréty žen a detaily prostředí z jejich bytů spojila do diptychů, přičemž oba snímky se snažila sladit tonálně. Kompaktnosti také dociluje opakováním některých tvarů nebo dokonce prvků. Ve fotografiích pracuje s barvou, tonalitou, světelností snímků, někdy také s barevnou dominantou.

Každé ženě věnovala dva diptychy. Autorka zmapovala také vztah sebe, své matky a jejich důvěrně známého prostředí. Není divu, že zde vidíme některé prvky, které použila v dřívějších souborech, čehož si člověk, který nezná její práce, nevšimne. Soubor na mě působí jako vždy uklidňujícím a uceleným dojmem. Vlastně zde není nic, co bych vytkla.

Závěrem souboru je malá „identifikační sonda“ do vnější podoby žen a dívek, které se zúčastnily projektu, která spočívá v jednoduchých černobílých portrétech a světlém pozadí. Osobně si myslím, že tato sonda není nijak výrazně důležitá a nemá extrémní vliv na vnímání z tohoto souboru. Je však evidentní, že autorka měla potřebu zachytit i skutečnou podobu jednotlivých žen, případně napomoci divákovi poznat, které ženy k sobě patří. Kdo je matka, kdo dcera.



Matka Dcery 2007-2008



Matka Dcery 2007-2008

9. Dita Pepe



Nastoupila jsem na ITF a Dita chvíli nato vystřídala Blanku Chocholovou a stala se jedinou ženou v učitelském sboru. Začala učit módní fotografii.

Na konzultace téměř vždy jezdila s dcerami a někdy ji doprovázel i manžel.

Studentům věnovala dostatek času a snažila se vše důkladně probrat a vysvětlit, a tak se před jejími „dveřmi“ tvořily obrovské fronty ze všech ročníků. Nikdy však nehleděla na své pohodlí.

Dita a její život

Dita Pepe se narodila 5. září 1973 v Ostravě. Ihned po maturitě, kterou v roce 1992 absolvovala na gymnáziu ve Frýdlantu nad Ostravicí, se rozhodla odejít do zahraničí na zkušenou. Následujících pět let pro ni bylo doslova osudových. V Německu se totiž provdala za studenta psychologie Francesca Pepe. A navíc se začala velmi intenzivně zajímat o fotografii.



Z rodinného alba Dity Pepe

V roce 1996 nastoupila jako studentka na ITF. O rok později se přestěhovala do Prahy, kde pracovala pro populární časopis Story. Jak sama říká, atmosféra nekončících večírků ji neoslovila. A když se navíc rozvedla, přesunula se do Beskyd, kde se později seznámila s novým partnerem – studentem a spolužákem z ITF Petrem Hrubešem. Společně se přestěhovali do Ostravy.

V roce 2003 se jí narodila první dcera Ida. „Těhotenství a mateřství mě změnilo ve všech směrech. Po porodu jsem si myslela, že už fotit nebudu. Nechtělo se mi ani převlékat se z noční košile, líbilo se mi být neustále v tom těsném spojení, intenzivně jsem vnímala vůni a s radostí kojila až do tří let,“ vzpomíná Dita Pepe a dodává, že změna je přece naprosto přirozená věc i mimo těhotenství. „Všechno kolem sebe vnímám jako nedefinitivní. V každé nové fázi se učím. Pohled na mé fotografie se mění podle vztahu k sobě samé a moc už nad tím nepřemýšlím. Říkám si, že je dobře, že mě něco baví, a neuvažuji nad tím, kolika lidem se to bude, nebo nebude líbit. A pohled na fotografii jako takovou? Stále se mi líbí Diane Arbus, Sally Man, Nan Goldin a řada dalších, ale asi bych si už nekoupila knížku Davida LaChapella.“

Že zařadila své děti do snímků, považuje za přirozené, ale neznamená to, že patří mezi ty maminky, které své ratolesti do pozice modelů tlačí. „Děti jsou součástí mého života a fotky, které dělám, jakousi mou výpovědí. Navíc jsou obě moje holky úžasně krásné a díky focení mají možnost prožít nové věci se mnou. Myslela jsem si, že je to určitě taky ovlivní. Ale chci, aby je to bavilo,“ vysvětluje fotografka.

Album jako takové její dcery nemají, zato se na sebe mohou podívat na fotkách na zdi. A další hromadu snímků by prý našly v krabicích. Dita doufá, že snad jednou udělá výběr a dá všemu nějakou formu. O dalších plánech přitom mluví docela nerada. „V momentě,

kdy mám popsat své projekty, mě to nějak zavazuje. Nevím, jak to dopadne, ale pracuji na portrétech žen pro vznikající knihu o ženách, které nežily v manželském vzta- hu - bydlely většinou samy, nebo s rodiči. Je to pro mě velmi zajímavé téma. Dále fo- tím svoji rodinu, sebe samu, učím na dvou školách a s Járrou Kociánem děláme výstavy v galerii Camera...," vypočítává své aktivi- ty vyučující z ITF.

Možná právě díky tomu, že je ze slavné fo- tografky maminka, souhlasila s vytvořením několika snímků, které budou ilustrovat slavné pohádky. „Projekt Celé Česko čte dětem se mi líbil svou myšlenkou. Chtěla jsem ho podpořit a věřila jsem, že může vzniknout něco dobrého. S odstupem času jsem ráda, že jsem to celé ustála. Byla to obrovská zkušenost,“ svěčila se Dita Pepe.

Dita a její dílo

Dita si na ITF prošla, stejně jako ostatní studenti, všemi předměty a úkoly. Podílela se také na projektu Lidé Hlučínska, který zpracovala na černobílý materiál. Sama ale tento soubor nepovažuje ve své kariéře za zásadní. Později přešla k barevné fotografii, protože jí připadala realističtější a zároveň v ní viděla více možností k vyjádření.

Pak vytvořila soubor inscenovaných barev- ných autoportrétů se ženami. Dita se snažila pomocí převleků, paruk, líčení, pózy a výra- zu co nejvíce přiblížit ženám, se kterými se fotografovala. Jednou z ní byla princezna,



Autoportréty se ženami od roku 1999



Autoportréty se ženami od roku 1999



Autoportréty se ženami od roku 1999

jindy paní v letech u čaje, cvičitelka s činkami nebo prostitutka.

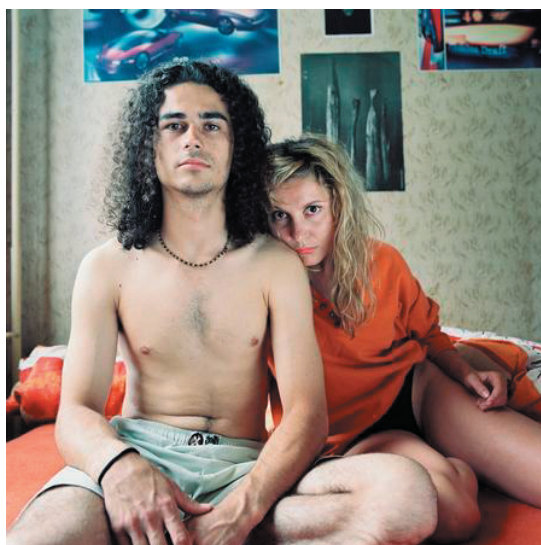
Většina snímků vznikla v jejich interiérech. Některé jsou velmi zajímavé, extravagantní a o fotografovaných vypovídají mnohem víc než snímky v exteriéru, které jsou poupatavé svou lokací, ale pravděpodobně nemají s dívkami nic společného.

Výsledkem jsou fotografie čtvercového formátu, které vyšly v mnoha časopisech, jako jsou Instinkt, Reflex, Imago, Fotograf, Fotografie magazín a další. Dita sklidila se souborem velký úspěch a následoval druhý soubor autoportrétů, tentokrát s muži. Ten odevzdala jako magisterskou práci.

Tento cyklus už je technicky propracovanější, ale postup práce zůstal stejný. Nejprve fotografovala sebe v různých převlecích a s rozdílným líčením tak, aby se co nejvíce přiblížila profesi nebo koníčkům muže. Tentokrát nepoužívala paruky, možná i proto jsou snímky přirozenější.

Pracovala většinou v exteriérech a celou scénu nasvítala ateliérovými světly, čímž docílila výrazného efektu. Na některých snímcích je výrazné světlo dokonce hlavním prvkem.

Soubor vznikl několik let, a tak se v průběhu měnila i jeho základní koncepce. Nejprve se fotografovala pouze s muži a snažila se zvýraznit jejich „vztah“. Postupem času ji napadlo fotografovat se i s jeho dětmi a vytvořit tak dojem spokojené rodinky. Stejným způsobem se například stylizuje



Autoportréty s muži od roku 2003



Autoportréty s muži od roku 2003



Autoportréty s muži od roku 2003

do matky romské rodiny.

Pak přišla do jiného stavu a soubor získal novou dimenzi. Dita sama přiznává, že v těhotenství jí byl velkou oporou při fotografování partner Petr Hrubeš a uvádí ho jako spoluautora.

Mateřstvím se změnila hodně, ale její fotografie prý ne. Byl to přirozený vývoj, kdy do snímků s muži a jejich dětmi prostě přibylo těhotenské břicho a později malá Ida. Osobně mám fotografie s dětmi raději než předešlé snímky. Oceňuji také to, že už nejde jen o zachycení autoportrétu, ale kompozice jsou složitější a propracovanější, jako je tomu například u portrétu s gramofonem, který mi připadá úžasný.

Na nejnovějších fotografiích už je i Ditina druhá dcera a já se ptám, jestli tenhle soubor někdy skončí a kam se posune jeho další vývoj.

Soubor Autoportréty s muži byl ještě úspěšnější než Autoportréty se ženami. Dita s ním vyhrála cenu Jaromíra Funkeho v roce 2004 a vystavovala mimo jiné v Národní galerii v Praze nebo na Měsíci fotografie v Bratislavě.

V dnešní době se ale věnuje spíše fotografování módy, většinou společně s partnerem, a především své rodině.



Autoportréty s muži od roku 2003



Autoportréty s muži od roku 2003



Autoportréty s muži od roku 2003

10. Michaela Pospíšilová Králová



Hodnotit Míšino dílo je pro mě nesmírně složité, protože vnímá neoddělitelně práci ilustrátorskou, grafickou a fotografickou. Tomu pak samozřejmě odpovídají i výsledné snímky, které jsou těmito médii nesmírně ovlivněné a pro mě někdy těžko pochopitelné. Výběr fotografií a jejich umístění vedle sebe považuje spíše za jakýsi druh počítačové pasparty než za úpravu na počítači.

Do našeho rozhovoru jsem ji osobně neznala. Pozvala mě k sobě do bytu, který je útulně

zařízený, a strávily jsme spolu hodinu a půl příjemným povídáním.

Michaela a její život

Míša Pospíšilová (*1982) zasvětila studentský život umění. Vystudovala střední textilní školu a po jednorroční přestávce, kdy se vrhla na angličtinu, se přihlásila na VOŠ grafickou v Hellichově ulici v Praze, kde studovala ilustraci. V té době se také poprvé potkala s fotkou. „Začala jsem fotit především proto, abych měla nějaké odreagování od kreslení. A současně jsem získávala

podklady k různým ilustracím a začínala kombinovat fotografie s kresbou v podobě koláží,“ vzpomíná na své začátky Míša, která s foťákem v ruce chodila na dlouhé procházky Prahou. Dávala přednost abstraktním motivům, a tak není divu, že když po čase snímky probírala, řekla si, že by se některé daly použít i samostatně.



Portréty 2008

Po skončení VOŠ se přihlásila na ITF. A dostala se.

„Neberu to tak, že jsem změnila obor. Když jsme dělali úkoly do školy na módu, tak jsem se naopak snažila kombinovat fotky s kresbami.“ Od začátku studia však měla pocit, že má po technické stránce co dohánět. Že jí v tomhle směru vzdělání chybí. „Je samozřejmě, že v rámci kombinovaného studia není ve výuce mnoho prostoru pro práci v ateliéru a že technickou stránku by měl každý ovládat již před přihlášením na ITF. Mám pochopení pro postup, který volí řada spolužáků s chybějícím fotografickým vzděláním: dodělávají si po střední škole ještě fotografické učiliště,“ míní Míša Pospíšilová. Na současné škole jí vyhovuje mimo jiné i to, že musí řešit úkoly na témata, jimž by se sama nevěnovala, protože pro ni nejsou úplně přirozená.

Na ITF nastoupila v roce 2006 a v polovině druhého ročníku studium přerušila, protože byla těhotná. „Příchod dítěte jsem vnímala jako přirozenou věc, s budoucím manželem jsme spolu byli už delší dobu. Jistě by se dala zvládnout bez přerušení, ale přišlo mi zbytečné odbývat jak školu tak syna.“

A pak tu byla práce, kterou neopustila ani v době těhotenství a mateřství. Až s narozením

druhého syna a psaním bakalářské práce muse-ly zakázky zcela ustou-pit. „V mém případě si nedokážu představit, že bych byla pouze na mateřské dovolené. Bez výtvarné práce a ‚nemateřských‘ zájmů bych nemohla existovat.“ Přesto připouští, že po porodu se v jejím



Z rodinného alba Michaely Králové-Pospíšilové

životě leccos změnilo. Hlavně životní tempo. „Až dodatečně člověku dojde, kolik měl dřív volného času. Chvilu klidu a zastavení chybí,“ vysvětluje Míša. „Zároveň získáš určitý nadhled. Nedostatek času mě dovedl k častějšímu skicování a obecně koncepčnějšímu řešení fotografických projektů.“

K tomu, aby si našla vlastní styl focení, ji prý ještě čeká dlouhá cesta. Navíc si v současné době vybírá, která témata bude zpracovávat. „Mám zápisník se spoustou skic na projekty, které mám vymyšlené a které bych chtěla nafotit, ale vždycky je čas jenom na něco. Plánů přibývá, ale snad mi alespoň větší odstup mezi jejich vymyšlením a realizací usnadní rozpoznat, která témata mají skutečný význam. Myslím si, že v tomhle mám naopak výhodu oproti absolventům středních fotografických škol, pro které již není vše nové,“ míní Míša.

V nejbližší budoucnosti by ráda vytvořila portréty spojené s její oblíbenou typografií a velkoformátovými kresbami. Také pracuje na bakalářské práci, která souvisí s tématem mateřství a rodiny. Na fotografiích dochází k nereálným setkáním napříč generacemi a časem. Jde o formu počítačových koláží ze snímků z rodinného archivu. Soubor nese název Uprostřed času.

Michaela a její dílo

V roce 2008 se Míša zabývala dětskými portréty svých kamarádek a známých. Jedná se o velmi malé děti, které se před objektivem nedokážou přetvařovat nebo stylizovat, a tak vznikly krásné, přirozené portréty dětí na bílém pozadí. Většina z nich se ani nedívá do objektivu. Některé se smějí, jiné se protahují. Jediná holčička, z portrétovaných evidentně

nejstarší, se dívá do objektivu a přitom jí jde od úst bublinka ze slin. Snímek je jakoby dokonale aranžovaný, ale to u dětí v tak malém věku není téměř možné. Dívka na snímku působí jako profesionální modelka a tomu odpovídá i její výraz. Vše je přitom dílem autorky, která dokázala zmáčknout spoušť v pravý okamžik.



Portréty 2008

Míša pro fotografování využívá přirozeného denního světla. Všechny snímky spojuje do diptychů, kdy druhý snímek je detail dětského oblečení s obrázkem. Myslím si, že takto dává fotografii nový rozměr. Kdyby nechala samostatné portréty, působilo by celé dílo sice roztomilým, ale příliš fádním dojmem.



Portréty 2008

Díky tomu, že je Míša grafička, se snaží většinu fotografií prezentovat jako knihu nebo jim alespoň dávat neotřelý rozměr spojováním do diptychů, triptychů, případně je spojuje na bílém pozadí. Těžko se pak posuzuje celý soubor podle několika snímků.

Dalším souborem, který autorka vytvořila, bylo Poslední mléko - z doby, kdy Míša přestávala kojit syna. Ve fotografiích se snažila vyjádřit své pocity. Vznikl velmi intimní soubor, který mě, po pravdě řečeno, až překvapil, možná i svým způsobem šokoval nebo pohoršil. Neumím vyjádřit přesně své pocity, když jsem viděla soubor poprvé. Nejsm ještě matka, možná právě proto těmto fotografiím plně nerozumím.

Autorka se fotografuje ve sprchovém koutu přes sklo, čímž snímky dosahují mírné neostrosti a působí až anonymně. K jisté intimitě dochází, když se na skle začne objevovat její poslední mateřské mléko. Samotné snímky nejsou nijak pobuřující a některé jsou velmi výtvarně působivé. Dokonce na první pohled není ani patrné, o jakou tekutinu jde. Tento



Doma 2009

fakt samozřejmě dotváří název souboru. Míša opět spojuje snímky na bílém pozadí a soubor dotváří dalšími detaily prostoru.

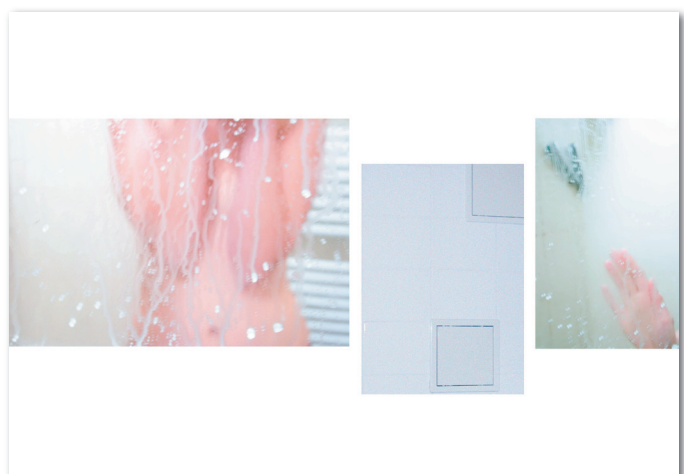
O rok později, tedy v roce 2009, vytvořila soubor Doma, který odevzdala jako dokumentární publikaci. Fotografovala u svých přátel, kteří jsou na rodičovské dovolené. Do prostoru vždy umístila počáteční písmeno jména osoby, která je na fotografiích. Výsledkem je slovo DOMA. Podle mého názoru by bylo lepší písmena zahrnout do grafické úpravy celé knihy. Míša snímala zátiší jednotlivých prostor a vše prolínala snímky z rodin.

Na klauzuru v roce 2009 odevzdala soubor Z deníku, který vypovídá o posledních chvílích těhotenství, porodu a prvních dnech mateřství. Výsledkem je opět kniha.

Míša kombinuje různé druhy fotografování, jako jsou technická nedokonalost, přesvícení snímků, optická neostrost nebo naopak naprosto ostré a technicky kvalitní snímky. Autorka také kombinuje různé formáty snímků.

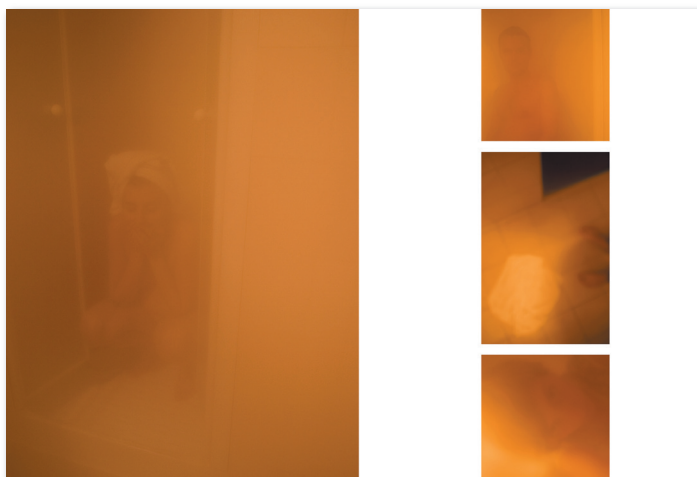
Fotografie jsou velmi intimní. Mně osobně se více líbí realistické a technicky kvalitní snímky vytvořené v duchu subjektivního dokumentu. Vyjadřují pocity nastávající maminky a popisují čekání v porodnici a následný blízký vztah mezi matkou a dítětem. Snímek autorka doplnila zátiším interiéru s dětskou přikrývkou. Fotografie mají promyšlenou kompozici a působí klidným dojmem, i když je z nich cítit nervozita, či strach před porodem a následné uvolnění po narození dítěte.

Z přeexponovaných snímků mám dojem soukromého alba amatérského fotografa, což může být záměrem autorky. Já bych ovšem tyto snímky nepoužila do jednoho souboru, ale udělala bych zcela nový cyklus vytvořený ve stejném duchu. To samé platí o neostrých snímcích z koupelny. Míša to ale vnímá jako střídání

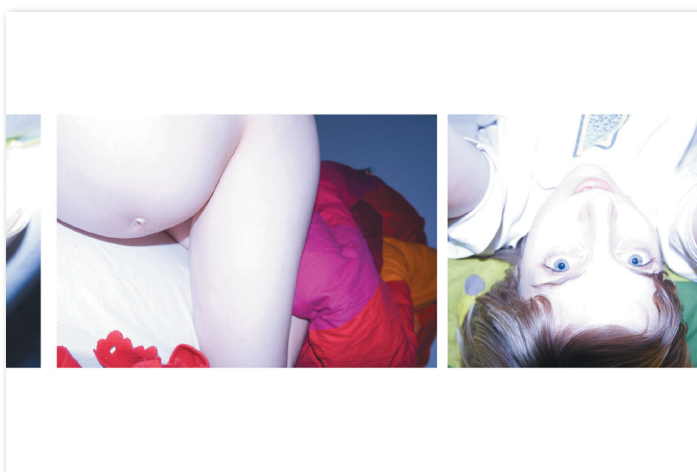


Poslední mléko 2008

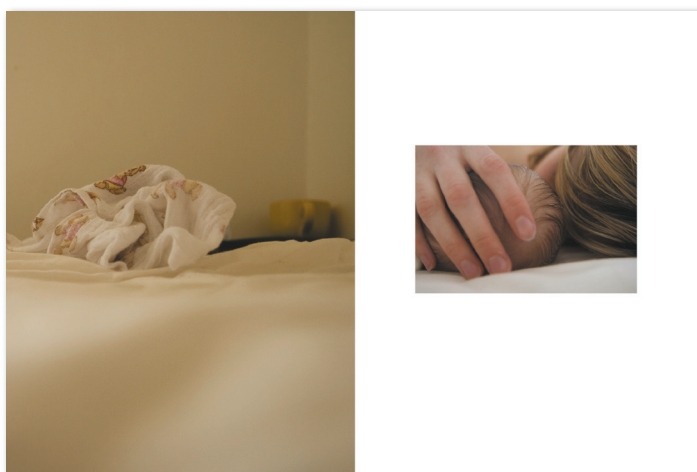
racionality a emocí. Na mě soubor působí příliš chaotickým dojmem, i když mi některé snímky nepřipadají špatné. Během svého těhotenství měla potřebu vyjádřit se umělecky, a tak vzniklo i několik kreseb, které se týkají jejího stavu a zdobí stěnu nad Míšiným pracovním stolem.



Z deníku 2009



Z deníku 2009



Z deníku 2009

11. Julie Štybnarová



Jak popsat první dojem z Julie? Vlastně jsem nejdříve znala její Autoportréty a Přátele, teprve potom jsem poznala Julii. Až díky tomuto rozhovoru jsem se s Julií seznámila blíže. Je to velmi sympatická, dobrosrdečná a přátelská žena. Na rozhovor mě pozvala k sobě domů a začala mi vyprávět o svém životě a fotografiích. Stále mi ukazovala malé náhledy všech možných fotografií a dětská rodinná alba, která sama ručně vytváří a maluje. Byly to dvě příjemné hodiny povídání.

Julie a její život

Ačkoliv se Julie Štybnarová považuje za Pražáčku, narodila se roku 1976 v Liberci, kde s rodiči žila do svých deseti let. Pak se jim podařilo vyměnit byt a rodina se přestěhovala do centra metropole – k Národnímu divadlu. Hned poté, co Julie absolvovala gymnázium, odjela na rok do Ameriky, kde získala stipendium. Kromě intenzivní výuky jazyka se zde poprvé setkala s fotografií. „Mohli jsme si zvolit jeden – řekněme zábavnej – předmět. A já chtěla moc dělat černobílou fotku. Úplně jsem se do ní tenkrát zbláznila,“ tvrdí Julie.

V provozování svého koníčka pokračovala i po návratu do republiky. Dělala výhradně černobílé fotky, převážně dokumenty Prahy. Jenže rodiče nebyli zrovna nadšeni představou, že budou mít doma fotografku, a také Julii začala víc přitahovat Vysoká škola ekonomická. Kvůli přijímacím zkouškám, které se na vybraný obor Mezinárodní vztahy – diplomacie, politika, a evropská integrace konaly ze dvou cizích jazyků, ještě na italské ambasádě absolvovala intenzivní kurz italštiny. Následně odjela na čas i do Florencie. Námaha se vyplatila. Vzali ji. „Když jsem skončila, řekla jsem si, že další vysoká už nebude,“ vzpomíná Julie Štybnarová.

Jenže byl tady dávný koníček a Julie se nechala zlákat na ITF. „Během přípravy na přijímačky jsem vše konzultovala s Pavlem Márou. Musel mě nasměrovat, protože až na ten rok v Americe, kde ovšem studium fotky bylo hodně volný, jsem v tomhle oboru nevyrostala.“

Rozhodla se vytvořit soubor Přátelé a na chalupu pozvala nejenom své rodiče, ale také skupinu svých kamarádů (bez jejich partnerů). Během víkendu byla práce hotová. Tehdy ještě Julie netušila, že ve stejném složení se Přátelé budou sjíždět dalších pět let a vznikne unikátní časosběrný materiál.

Otěhotněla už v prvním ročníku. „Celý prvák jsem absolvovala s břichem, porodila jsem, pak jsem jezdila na Bečvu nějaký čas s Isabellou, kterou jsem kojila, a hned jsem byla znovu těhotná.





Autopotrétý 2007

Pamatuju si, jak mi to tenkrát nikdo nevěřil. A když se ukázalo, že jsem v jiném stavu, všichni mi říkali: Bože, Julie, zase?“ vzpomíná s úsměvem. „Já jsem chtěla druhé dítě hned. Popravdě řečeno, netušila jsem, že to bude tak hned.“

To, zda bude, či nebude na vysoké škole stíhat, neřešila. „Plánovat dítě se moc nedá. My jsme ho moc chtěli, a školu jsem chtěla dělat taky. Manžel mě už v době, kdy jsem byla těhotná s Isabellou, vozil na Bečvu, protože se bál, že by se mi mohlo něco stát, kdybych tam s někým jela v autě. Takže to stejně vypadalo, jakože celá rodina studuje.“

Když se narodil Filip, byla Isabella dvouletá, takže ještě nechodila do školky. Julie se starala o dvě malé děti, uklízela, vařila. Nikoho na pomoc neměla. „Do toho jsem musela dělat věci do školy – psát diplomku, něco se učit. Bylo to náročný. V té době jsem si říkala, že si dám dva roky pauzu a až budou oba ve školce, víc si to užiju. Jenže jsem to neudělala a teď jsem šťastná, že aspoň nějakou činnost k dětem mám. Obdivuju matky, který jsou ‚jenom‘ na mateřský. Neříkám to ironicky – někomu to opravdu může vyhovovat. Ale mně ne.“

Protože měla odjakživa k dětem skvělý vztah, nepřekvapí, že po narození potomků fotografuje především děti. „Začala jsem je fotit ve sklepě na chalupě, který jsem teď ‚objevila‘, kde je šero, zadržované okno. Je to takový vysloveně odcizený prostor, trochu extrémní, zvláštní, strašidelný. A v něm děti, které na mě různě koukají. Naštěstí je to baví, berou to jako obrovskou legraci. Pózují a vůbec všechno si užívají. Tak uvidím, co z toho bude.“

Rozhodně pryč už skončila éra jejich časosběrných souborů. „Teď bych chtěla dát dohromady svou babičku, mou mámu, mě a Isabellu. Asi bych měla najít nějaký zajímavý prostor, kde bych nafotila nás čtyři dohromady,“ uzavírá Julie Štybnarová.

Julie a její dílo

Ještě než Julie nastoupila na ITF, začala fotografovat autopotrétý v různých prostředích. Někdy používala blesk, jindy si vystačila s odrazem blesku nebo ho dokonce nepoužila vůbec. Na všech fotografiích stojí zpřímá, ruce podél těla a dívá se do objektivu.

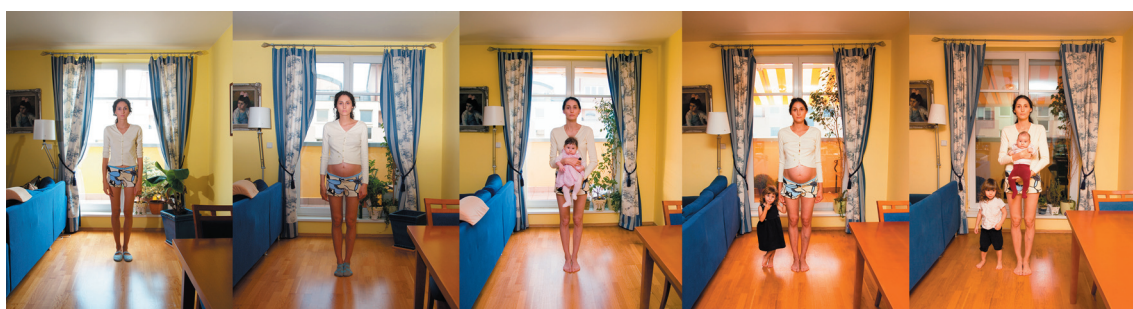
K prostředí si pečlivě vybírala i oblečení, aby vše ladilo barevně. Snímky nejsou ničím zvláštní, skoro by se dalo říci banální.

Pak ale přišla Julie do jiného stavu a napadla ji spásná myšlenka. Časoběrný materiál. A tak začala pracovat na dalších snímcích. Během těhotenství vytvořila fotografii, ve stejném oblečení, na stejném místě a většinou i ve stejné póze, jako byla předešlá fotografie. Když se jí narodila Isabella, udělala další snímek. Nakonec vše spojila do triptychů.

Na snímcích je zajímavé porovnat, jak se mění světelné podmínky, roční období, okolní prostředí i Julie. Autorka nijak zvlášť nedbala na přesné kopírování jednotlivých snímků, a tak mají fotografie rozdílnou barevnost, světelnost i způsob fotografování. Někdy mění i pózu. Z fotografií je patrné, že když s tímto souborem začínala, měla jasnou představu pouze o první fotografii. Tím, že ze souboru vznikl časoběrný materiál, ale fotografie získaly na přitažlivosti a zajímavosti. Dostaly novou dimenzi a nebýt toho, myslím, že by to byly poměrně obyčejné autoportréty bez větších úspěchů.

Julie odevzdala soubor jako klauzurní práci a sklidila s ním obrovský úspěch. Později, když přišla opět do jiného stavu, rozhodla se v souboru pokračovat a vytvořila další snímek, kdy už Isabella stojí vedle těhotné Julie. Sérii pěti let zakončila snímkem s Isabellou vedle sebe a Filipem v náručí.

Ve stejné době jako Autoportréty začal vznikat i soubor Přátelé. Ten spočíval v tom, že si Julie pozvala na chalupu své blízké kamarády a fotografovala se s nimi v exteriéru. Tentokrát soubor komponovala jiným způsobem. Každý rok věnovala jednomu kamarádovi čtyři fotografie, pokaždé v jiném oblečení a s jinou pózou. Jaký byl asi její původní



Autoportréty 2007

záměr, když ještě ani netušila, že i tento soubor se rozroste v časoběrný materiál? Chtěla opět vytvářet jednoduché čtveřice snímků, které případně poukážou na její perfektní vzhled? Možná aby soubor ozvláštnila, vytvořila i čtveřici snímků se svou kamarádkou, kde si vyměňovaly oblečení a fotografovaly se v různých otočkách, při tanci nebo ve výskoku.

V době jejího prvního těhotenství se stal i z tohoto souboru časoběrný materiál a začala se stejně jako u Autoportrétů fotografovat s přáteli ve fázi těhotenství a mateřství. Na snímcích z druhého těhotenství je patrné, že Isabella už měla svou hlavu a fotografovat se nechtěla. Julie ji musela přidržet nebo dokonce vzít do náruče, aby snímek vznikl.

Soubor Přátelé mi připadá ucelenější a kompaktnější, než předešlé Autoportréty. Tento fakt je zapříčiněn i tím, že pracovala v exteriéru, kde bylo přirozené světlo, a tudíž zde nenajdeme takové barevné rozdíly jako u předchozího souboru. Také tolik nevnímáme pozadí.

Výsledná fotografie působí na první pohled chaotickým dojmem, ale je to dáno tím, že se skládá z dvaceti snímků. Až při bližším zkoumání si prohlédneme každý snímek zvlášť a oceníme, že každá fotografie zahrnuje pět let života. Proto by tomuto souboru slušel větší formát.

I přestože se Julie během obou projektů potýkala s různými problémy, jako byla změna fotoaparátu nebo čekání na správné světlo, odevzdala nakonec soubor Přátelé jako bakalářskou práci a při státnicích získala červený diplom.

Během prvního těhotenství ji oslovil



Přátelé 2010



Přátelé 2010

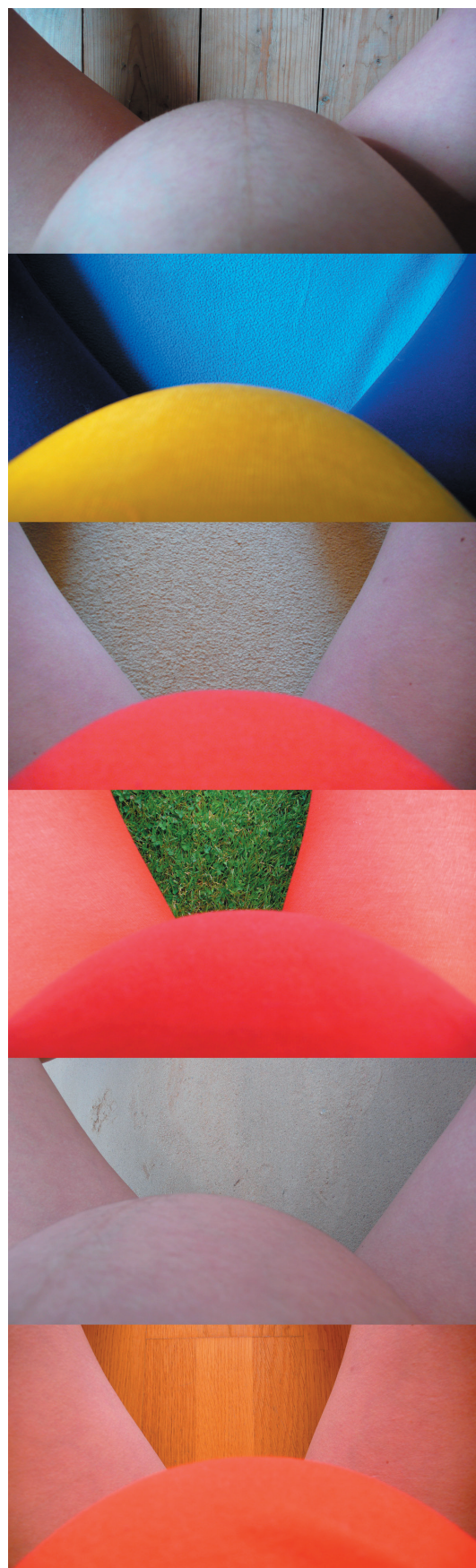
doc. MgA. Pavel Mára s nabídkou, zda by se nechtěla zúčastnit společné výstavy 8GEN. Ona nabídku přijala a vytvořila výrazně barevné kompozice svého měnícího se těla. Fotografovala si těhotné břicho a nohy z nadhledu nebo můžeme také říct, ze svého úhlu pohledu. Každý snímek výrazně ovlivnilo barevné oblečení, které měla na sobě, a pozadí snímku nebo také povrch, na kterém zrovna Julie seděla.

Stejně jako u předchozích souborů nejsou ani tyto snímky samostatně ničím zvláštní, ale jako celek jsou výrazně esteticky, výtvarně a barevně působivé. Julie se zkrátka drží hesla V jednoduchosti je krása.

Nejnovějším souborem, který autorka vytvořila, je Umocněná samota. Je to první práce, kdy se nejedná o autoportréty ani o časoběrný materiál. Julie fotografuje děti svých známých a kamarádů, na jednom snímku dokonce figuruje Isabella. Můžeme se jen domnívat, proč autorka fotografuje právě děti. Možná je to tím, že k dětem měla vždycky blízký vztah, možná tím, že je sama matkou.

Julie své modely snímá ve sklepě na chalupě. Toto místo je záhadné, tajemné a ponuré, možná až strašidelné. Na výsledných snímcích si toho divák téměř nevšimne, protože díky osvětlení, které autorka použila, je prostor dokonale čitelný. Snímky jsou stylizované a děti to prý vyloženě baví a užívají si to.

Autorka říká, že zkusila do fotografií



Bříška /8GEN 2008

zahrnout i nábytek, jako například židli, ale nakonec to neodpovídalo jejím představám. Osobně bych zvolila spíše oblečení v přírodních barvách, protože mi připadá, že barevné hračky nebo oblečení příliš odvádí pozornost od výrazu fotografovaného dítěte. Ne všechny děti se dívají do objektivu, některé hledí do země, jiné na okolní zdi. Je sympatické, že si Julie vybírá děti různého věku.



Umocněná samota 2011



Umocněná samota 2011



Umocněná samota 2011

12. Jitka Teubalová



Do dveří vstoupila velmi charismatická žena. Po místnosti se rozléhaly slabé výkřiky: „To je ona“. – „Kdo?“, vyslovila jsem svou nechápavou otázku. „No přece Frida.“ Rázem bylo vše jasné. Pověst ji předcházela po celé ITF a všichni o ní mluvili. (Přezdívku si vysloužila díky svému souboru prací Pocta Fridě Kahlo – pozn. aut.). Byla usměvavá a na sobě měla extravagantní, až neuvěřitelně barevné oblečení. Stejně veselá jako její snímky. Takové bylo mé seznámení s novou spolužačkou, která nastoupila do stejného ročníku – s českou Fridou Kahlo, Jitkou Teubalovou. Než se zbavila oslovení Frido, uběhlo ještě hodně času a předložila mnoho dalších souborů.

Každopádně dodnes zůstává Fridou, a to nejen pro mě.

Jitka a její život

Narodila se v roce 1975 v Ivančicích u Brna, kde také vyrostla a vystudovala angličtinu na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity. Už od dětství ráda malovala.

„Měla jsem potřebu zaznamenávat okamžiky a lidi. Od malička jsem si uvědomovala pomíjivost okamžiku.“ První fotografie jí asi v deseti letech pomáhal vyvolávat dědeček ve své amatérské fotokomoře. Ačkoliv přiznává, že ji tento zážitek velmi ovlivnil, k focení se vrátila až ve dvaceti letech. „Ale bylo to tehdy spíš všechno v rovině teorie, neměla jsem tenkrát ani fotoaparát, natož komoru,“ říká Jitka.

Ve 23 letech udělala osudové rozhodnutí, když odjela do Argentiny, kde v Buenos Aires studovala kurz španělštiny, fotografii a figurální modelování. Nedlouho po svém příjezdu se také seznámila se svým budoucím manželem Julianem. „Čirou náhodou to byl mimo jiné také fotograf a mohl mi půjčit zrcadlovku. Při jedné z návštěv u něj jsme společně listovali monografií Richarda Avedona. A od té doby jsem jasně věděla, že se chci věnovat fotografii.“ Přivydělávala si vyvoláváním černobílých negativů a fotografií, díky čemuž se zdokonalila v technice. „Julian mi zase vysvětlil, že pokud chci brát fotografování opravdu vážně, měla bych si vybrat nějaké téma a zpracovat ho jako ucelený soubor.“ Kromě toho stihli i úřední svatbu. V Argentíně žil čerstvý manželský pár téměř tři roky. Pak se sice přestěhovali do Prahy, ale do Buenos Aires jezdili pravidelně každý rok minimálně na měsíc.

„V Praze jsem se chtěla věnovat studiu fotografie. Nejprve jsem zkusila FAMU a VŠUP a na obou školách jsem se dostala do dalšího kola. Úplně náhodou se však termíny dalšího



Z rodinného alba Jitky Teubalové



Z rodinného alba Jitky Teubalové

kola přijímaček překrývaly a já si vybrala FAMU. Tam se mi ale nepovedly ústní zkoušky. Brala jsem to tenkrát jako prohru,“ vzpomíná na první pokus dostat se na vysokou školu v oboru fotografie Jitka Teubalová, která si na další rok připravila nový soubor. S tím se už ale přihlásila na ITF.

Ze souboru Pocta Fridě Kahlo, díky kterému později vznikla její přezdívka, byla mezi vybranými fotografiemi pouze jedna, protože se jí zdálo, že podle zadání se jí tento soubor nikam nehodí, jen na autoportrét. Do druhého kola přijímacích zkoušek už přinesla celý soubor a sklidila s ním obrovský úspěch. „S odstupem času jsem byla ráda, že jsem se dostala právě na ITF, protože si nedovedu představit, že bych bývala chodila na denní studium. Na ITF navíc dostane příležitost víc fotografů a podle jejich píše a houževnatosti se pozná, jestli dostudují nebo ne. A pak –líbilo se mi být součástí velkého kolektivu fotografů,“ dodává Jitka a dostává se k vyprávění o tom, jak jí do tvorby a zároveň studentského života vstoupila dcera Emma.

O miminku přemýšleli s manželem už delší dobu, ale rozhodli se počkat, dokud Jitka nedostuduje alespoň část bakalářského studia. „Nakonec se vše vyřešilo samo, když jsem přišla do jiného stavu. Začátek těhotenství byl hektický. S manželem jsme kupovali byt a stěhovali se, k tomu všemu se přidaly nevolnosti a zdravotní komplikace. Rozhodla jsem se studium přerušit.“

Během těhotenství fotografovala jen minimálně, kvůli nařízenému klidu spíš vytvářela svůj osobní deník. Po narození první dcery Emmy neměla na fotografování čas, ani náladu a jediné snímky, které z té doby má, vytvořil její manžel. Jedná se výhradně o rodinné fotografie. Po několika týdnech začala fotografovat i Jitka. „Nejprve to byly jednoduché portréty. Posílala jsem si je s kamarádkami a pamatuju si, jak jsem si kolikrát říkala, že bych se jim i Emmě měla omluvit za technickou kvalitu.

Z fotografky se stala máma.“ Teprve později si troufla propojit tyto snímky s uměním a začala vytvářet časoběrné snímky spící dcery. Emma spala pokaždé v jiné posteli, v jiném oblečení, v jiné póze. Snad aby



Pocta Fridě Kahlo 2002



Pocta Fridě Kahlo 2002

spící miminko neprobudila, nepoužívá Jitka svícení bleskem a pracuje pouze s přirozenným světlem. Svou dceru do fotografií zapojila zcela automaticky. Dítě prostě přibylo do rodiny a zároveň i do snímků. Druhý důvod, proč začala fotografovat Emmu, byl zcela praktický. „Vozila jsem ji všude s sebou, stala se mou součástí. Začala jsem s ní počítat i ve svých fotografiích, aniž bych nad tím více uvažovala. A postupem času mě hnala kupředu touha vytvořit promyšlenější fotografii se svou dcerou.“

Fotografie spící Emmy Jitka ještě nevystavila, pouze je poskytla pro mou práci. Jedná se o její rodinné snímky, které bere jako příliš intimní, než aby je vystavovala v galerii. I z tohoto důvodu se ptám, zda je kritika fotografií na místě?

Ani tyto snímky nejsou technicky dokonalé. Jsou to rodinné momentky doplněné originálním nápadem. Na fotografiích můžeme pozorovat jak Emma roste, jak se mění, ale po pravdě řečeno mi pouze jediný připadá jako ze stran módních časopisů nebo reklamních kampaní. Emma má na sobě džínové lacláče a spí ve svetru a kuličku. Celý snímek dotváří puntíkované povlečení. Tento snímek na mě působí opravdu dobrým dojmem.

Těsně po našem rozhovoru se i s rodinou odstěhovala do Argentiny, kvůli většímu rodinnému zázemí a také změně prostředí. V roce 2010 porodila v Buenos Aires druhou holčičku, která se jmenuje Ludmila. Nyní je Jitka na mateřské dovolené.

Jitka a její dílo

Díky neúspěšným přijímačkám zjistila, že existuje zadání Fotografická ilustrace knihy. Vybrala si povídku od Karla Čapka Šlépěj. Když přemýšlela, jak ji zpracovat, manžel navrhl, aby zkusila koláž. Fotografovala svého muže a snímky doplnila vlastní technikou složenou z lepení, inscenování a případného domalování scén. Této technice úplně propadla. „Líbilo se mi být pánem situace, kdy můžu dosáhnout jisté magie a zároveň je výsledkem poměrně reálná fotografie.“



Mexická loterie 2004



Mexická loterie 2004

Následující soubor Pocta Fridě Kahlo vznikl v roce 2002. Možná i díky ženské potřebě se zkrášlovat, dávat si květiny do vlasů, pracovat

s teatrálností a barevností i díky bohatému šatníku v retro a vintage stylu neměla Jitka Teubalová problém mexickou malířku napodobit. Jitku jsem poznala jako velmi temperamentní ženu a možná právě proto se shlédla ve Fridě,



Spící Emma / Z rodinného alba Jitky Teubalové

o níž četla knihu, ze které si vzala potřebnou inspiraci. Vzniku souboru pravděpodobně nahrál i fakt, že měla první krizi s manželem, což sice na první pohled není na fotografiích znát, ale v nitru se tak ještě více přiblížila slavné trpitelce. Všechny koláže jsou pečlivě inscenované, některé volněji, jiné více do detailů, podle obrazů mexické malířky Fridy Kahlo, která po sobě zanechala zhruba dvě stě obrazů, v naprosté většině autoportrétů. Zajímavé parafráze těchto děl vytvořil také Yasumasa Morimura. Od Jitčinych prací se však výrazně liší. Morimura věnuje větší úsilí dokonalé kopii, dbá na kompozici a každý detail s lehkým nádechem japonského umění.

Jitka při práci používala listy, květiny, ručně vyrobené papírové makety, pozadí si sama malovala. Z výsledných snímků je patrné, kolik ji to stálo sil, i když je na první pohled evidentní, že nejsou stoprocentně technicky kvalitní. Myslím si, že u takového souboru by to nebylo ani žádoucí a mírné technické nedokonalosti působí svěže a neotřele. Na všech kolážích dbala o jistou fyzickou podobnost s malířkou, proto si například domalovávala obočí, ale zároveň na všech snímcích přiznala svou osobu. Když se na některé koláže zadíváme, můžeme z nich číst vnitřní pocity autorky, které jsou po rozhovoru s ní ještě patrnější.

Touha přetvářet svůj obraz a ještě důrazněji pracovat s kostýmem a maskou v ní zůstala zakořeněná, a tak o dva roky později vznikl soubor Mexická loterie, který odevzdala jako první klauzurní práci.

Podobnou techniku využila ještě jednou, když začala fotografovat tango, ale dospěla k názoru, že výsledek už nemá takový efekt. „Cítila jsem se vyčerpaná a ve slepé uličce. Téma jsem dokončila hlavně proto, že mě vždycy velmi lákalo.“ S manželem tančili tango už delší dobu, jak v Argentině, kde je pevně spjato s barevností a vášní, tak v Čechách. Bohužel české tančírny jsou potměšlé a nepříliš hezké, a proto z čistě praktických důvodů začala používat blesk. S výsledkem byla spokojena, ale pak ji napadlo použít blesk v exteriéru a docílit tak dynamické oblohy. Vznikl soubor Tango, romance na tři minuty. Jitka už od dětství tíhne k lidovým námětům a lidovému zobrazování, které po svém znovu interpretuje. U nás ji inspirují lidové kroje a folklórní věci, které postupem doby zanikají.

V Buenos Aires se začala zajímat o Madonky, lidové oltářky u silnic nebo v parku. V Argentině se s touto náboženskou ikonografií setkáte na každém kroku. V metru, autobusu nebo vlaku chodí malé děti s obrázky Madonek a vybírají za ně peníze. Nápad, že by mohla nějakým způsobem zpracovat právě toto téma, dostala už v těhotenství, ale snažila se svou představu stále rozvíjet. Když byl dceři Emmě necelý rok, jeli opět do Argentiny a Jitka si tam nafotografovala několik oltářků pro inspiraci. „Zjistila jsem, že tyto oltářky jsou hotová umělecká díla. Někdo v parku vytvořil oltářek s Madonkou, dal tam květiny, někdo jiný tam přidal svíčky a když jsem se na stejné místo vrátila po nějaké době, zjistila jsem, že oltářek je mnohem větší. Uvědomila jsem si, že Madonky jsou součástí každodenního života.“ Téma uchvátilo Jitku natolik, že požádala kamarádku, aby jí stála modelem, a začala zkoušet první focení. Snímky chtěla použít na svou diplomovou práci.

Shodou okolností jí ve stejné době přišel mail od Pavla



Ona 2008-2009



Ona 2008-2009



Ona 2008-2009

Máry s pozvánkou, zda by se nechtěla zúčastnit společné výstavy 8GEN, do níž bylo pozváno sedm autorek, které měly do fotografií promítnout svůj postoj k mateřství. V katalogu pro výstavu 8GEN jí vyšly dvě fotografie ze souboru Ona, třetí snímek zobrazoval Jitku očima Pavla Máry.

Autorka zde opět používá kombinaci přirozeného světla a blesku. Na většině snímků je matka s dítětem v náručí, ale není to pravidlem. „Podařilo se mi nafotit i několik žen, které se matkou teprve měly stát, nebo dítě dokonce v té době čekaly a paradoxně o tom ani nevěděly.“

U mnoha fotografií proto nestranný pozorovatel může přemýšlet, o čem asi jednotlivé ženy uvažují, nebo co je jejich skrytou touhou. Jitka chtěla zobrazit i jejich všední starosti, jako je přeprava dítěte v kočáru městskou hromadnou dopravou. Sama si vybavuje své pocity v těchto situacích – připadala si, že překáží, že je její dítě na obtíž. V Argentině se jí nic podobného nestalo.

Soubor fotografií Ona je zatím posledním velkým projektem, na kterém Jitka pracovala. Během mateřské dovolené se věnuje především dětem, i když neodolala několika menším výstavám a akcím.



Ona 2008-2009



Ona 2008-2009



Ona 2008-2009

13. Barbora Žůrková



Také Barbora bohužel z nedostatku času osobní rozhovor odmítla, a tak jsme povídání musely uskutečnit písemnou cestou. Trošku mě to mrzí, protože věřím, že naše setkání by bylo přínosné. Stejně jako další autorky i ji předchází pověst a především perfektní fotografie, které doslova obletěly svět.

Pracuje dohromady se svým manželem, ale jeho názory na mateřství a změny v chování, případně fotografie se mi bohužel nepodařilo získat. Opět tomu napomohlo obrovské pracovní vytížení manželů.

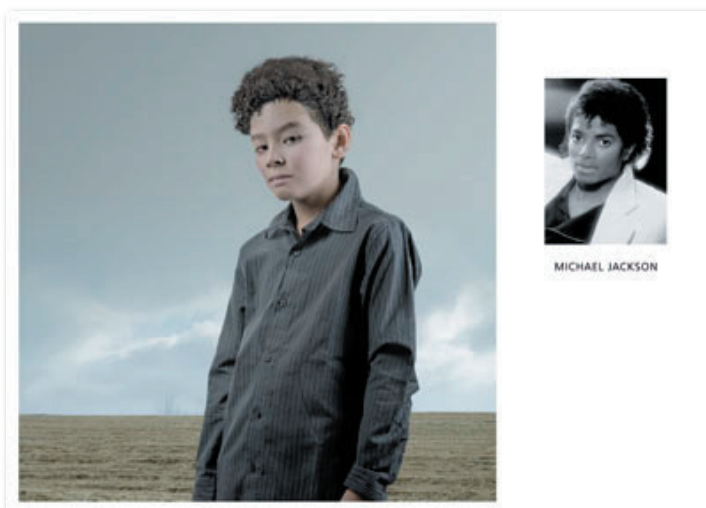
Barbora a její život

Podobně jako řada dalších studentů ITF, také Barbora Žůrková (*1987) nejprve absolvovala Střední grafickou školu v Hellichově ulici v Praze. Proto se také kromě volné tvorby paralelně zabývá vytvářením grafických návrhů tiskovin pro řadu klientů. „S manželem vlastníme malé grafické studio, které je hlavním zdrojem našich příjmů,“ vysvětluje.

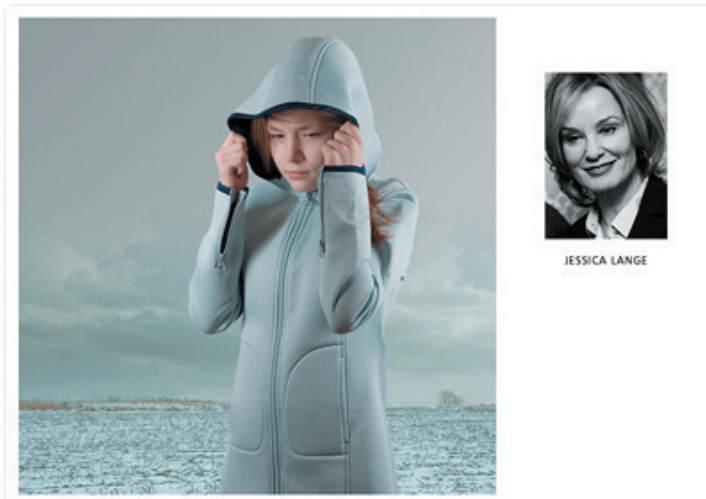
Fotografovat začala společně s manželem Radimem před necelými deseti lety. „Fotografické začátky mi splývají s příjemným obdobím mého života. Žila jsem tenkrát v Praze s Radimem, poprvé oprostěna od vlivu rodičů. Fotografovat jsem začínala na Nikon F 100, což byl paradoxně kinofilm. Záhy jsem ale zjistila, že mi digitální fotografie vyhovuje mnohem více díky tomu, že odpadají prodlevy při čekání na vyvolání snímků. S tímto procesem jsem navíc měla špatné zkušenosti, často se mi filmy v laboratoři ztratily, nebo poškodily.“

Fotografie se mladému páru stala koníčkem, a proto se rozhodli pro její studium na vy-

soké škole. Předtím však ještě oba studovali Pražskou fotografickou školu. „Ale na ní jsme si připadali vzhledem k našemu způsobu práce, který se v té době začal formovat, trochu jako outsideři,“ konstatuje Barbora Žůrková a dodává, co ji přimělo věnovat se právě fotografii. „Nás fotografování prostě baví. Rádi vymýšlíme různé projekty a ty pak ve volných chvílích realizujeme. Volná tvorba má pro nás kouzlo především svobodou, kterou při tom máme. Je to ten nejpodstatnější rozdíl oproti práci pro klienty, kdy výsledek často závisí na vkusu zadavatele.“ Přesto však neuvažují, že by se fotografii



Zástupní 2009



Zástupní 2009

věnovali profesionálně. Dva umělci v rodině je prý příliš, a že by si na obživu vydělávali volnou tvorbou, nepomýšlejí. Fotografie byla, je a bude jejich velkým koníčkem.

Pro ITF se rozhodli především proto, že je ji možno studovat dálkově, a tudíž si mohli podat přihlášku přesto, že Barbora byla již v té době těhotná a Radim právě rozjížděl vlastní studio. Miminko bylo, přes nízký věk maminky, zcela plánované.



Z rodinného alba Žůrkových

„Mít dítě brzy pokládám za výhodu. Čím je člověk starší, tím je pohodlnější a těžko si pak zvyká na úplně nový režim,“ vysvětluje Bára.

Na ITF se s mužem dostali oba napoprvé, což Barbora pokládá za malý zázrak. „Vlastně jsme chtěli od začátku tvořit spolu, takže jsme byli rozhodnutí, že buď budeme studovat oba, nebo nikdo. K přijímačkám jsem předložila fotografie dětí z různých prostředí, které spojovala přízračná atmosféra a posunutá barevnost. Ilustrovala jsem tehdy knihu mého oblíbeného autora Milana Kundery.“ Radim se dostal na ITF i díky svému souboru detailů vyňatých z reality a ilustroval knížku Karla Čapka Bílá nemoc. „V prvním ročníku jsme pak předložili společnou klauzuru Potomci. K tomu nás inspirovalo především narození naší dcery Kláry,“ líčí Barbora a připouští, že těhotenství a mateřství ji v mnohém změnilo. Jako máma si uvědomuje zodpovědnost, která je skoro hmatatelná. A také možná rychleji dospěla.

Nápady, jaká témata fotit, se podle jejích zkušeností vždy odvíjejí od momentální situace a nálady. I proto dceru do své práce prvoplánově nezahrnuje. „Klárka v žádném souboru přímo nefiguruje, ale nejspíš se to změní. Moc ráda se totiž fotí, ale také sama již fotografuje na malý kompakt, který dostala k Vánocům. Někdy si celé večery jen prohlížíme obrázky...“ říká pyšně maminka Barbora.

Svůj názor má i na umístování fotek dětí na sociální síť. „To je fenomén, který nás dost provokuje. Toto téma jsme řešili s manželem již při vzniku souboru Potomci, kdy jsme naše fiktivní děti nechali žít vlastním životem právě prostřednictvím sociálních sítí, na

které jsme je umístili. Došlo tak k jejich částečné oficiální existenci.“ Klárka svůj vlastní profil na sociálních sítích nemá. „Má album ze svého dětství a tím, že všechno fotíme na digitál, také mnoho fotek na disku v počítači. Ale nejedná se o klasické rodinné snímky, jsou to spíš obrázky, které děláme, když se chce fotit,“ uzavírá Barbora Žůrková.

Barbora a její dílo

Bára nastoupila na ITF už těhotná, a tak je opět problém porovnat její dílo před mateřstvím a po narození dítěte. Dalším faktem je, že pracuje s manželem a vzájemně se ovlivňují.

Proto je zcela přirozené, že se nezabývají tématem mateřství nijak výrazně. I přesto v jejich tvorbě nalezneme práce, které jsou tímto tématem nějakým způsobem zasaženy.

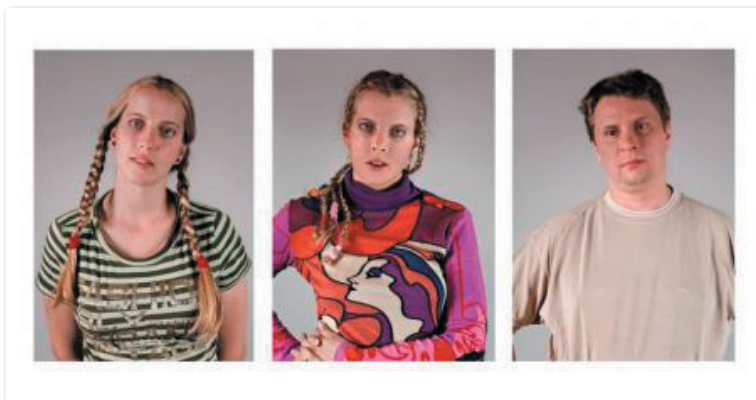
V prvním ročníku společně odevzdali klauzuru s názvem *Potomci*. Dílo vzniklo díky tomu, že mistrovsky ovládají digitální manipulace fotografického obrazu a zároveň se po narození dcery Kláry zabývali myšlenkou, jak by asi vypadalo jejich dítě po dvaceti letech. Vytvořili několik fiktivních potomků Báry a mužů z řad jejich kamarádů a přátel. Na jedné fotografii je i Radim, takže se můžeme nechat překvapit, zda Klára bude v dospělosti vypadat stejně jako na jejich fiktivním



Potomci 2007



Potomci 2007



Potomci 2007

obrázku.

Snímky pak umístili na sociální síť, kde „děti“ nechali žít svým vlastním životem. Jak Bára sama říká, došlo tak k jejich částečné oficiální existenci.

Barbora s Radimem začali vytvářet neexistující svět a trefili se tak do aktuálních tendencí moderní fotografie. Už tímto souborem si získali své publikum, které zhlédlo jejich výstavu v Domě umění v Opavě. Ve druhém ročníku už odevzdali práce dvě, ale známější je soubor Nevidomí. Je to cyklus portrétů na sociální téma. Jedná se o zcela syrové portréty, které neskrývají postižení, právě naopak. Nevidomí drží v ruce většinou poškozený předmět, který má znázornit to, čeho se handicapovaní lidé museli vzdát a na co se snaží nemyslet.

Autoři pracují jako vždy s digitálním fotoaparátem a výsledkem jsou barevné, na výšku koncipované fotografie. Stejně jako u předchozího souboru pracovali v ateliéru a vybrali klasické šedé pozadí, které neruší původní záměr fotografů. Všechny snímky jsou po technické stránce dokonalé. Skoro by se dalo říci, že se partneři snaží držet hesla „v jednoduchosti je krása“. Snímky jsou svým způsobem zcela banální, ale zároveň mají vysokou výpovědní hodnotu a v případě Potomků jde navíc o originální nápad perfektně technicky dotažený.

Cyklus expresivních portrétů Nevidomí byl oceněn v soutěži Czech Press Photo.

Ve třetím ročníku přišlo duo Barbora a Radim Žůrkovi s ještě větší senzací. Vytvořili soubor Zástupní, který je možná další reflexí na jejich rodičovství. Stále se zabývají otázkou potomků nebo jakéhosi klonu, náhradníka či zástupu. Ani tento soubor není výjimkou a po zkušenostech z předchozích souborů se stal cyklus Zástupní vyvrcholením jejich dosavadní tvorby.

Manželé Žůrkovi se inspirovali tvorbou německé fotografky Loretty Lux a fotografovali



Nevidomí 2008



Nevidomí 2008

dospívající dívky a chlapce, kteří se podobají známým celebritám, jako jsou Björk, Boris Becker, Scarlett Johansson, Christopher Walken, Michael Jackson, Harrison Ford, ale také Wolfgang Amadeus Mozart, Claudia Schiffer, Penélope Cruz a další. Jejich podobnost pak ještě zvýraznili v počítači při fotografické manipulaci a vytvořili tak dětské klony těchto celebrit. Opět stírají hranice mezi skutečností a fikcí a zároveň vytvářejí novou realitu.

Dívky a chlapce fotografují v prázdných smutných krajinách s nízkým horizontem a zataženou oblohou. I když jsou děti nápadně podobné známým osobnostem, některé se tváří nejistě, leckdy až zmateně.

Fotografie jsou tak dokonalé, že nám může připadat, jako kdyby byly děti snímány v ateliéru a až v počítači přesunuty do krajiny. Autoři také poprvé využívají čtvercový formát, který snímkům svědčí, a jistou melancholii dotváří jejich tlumená barevnost.

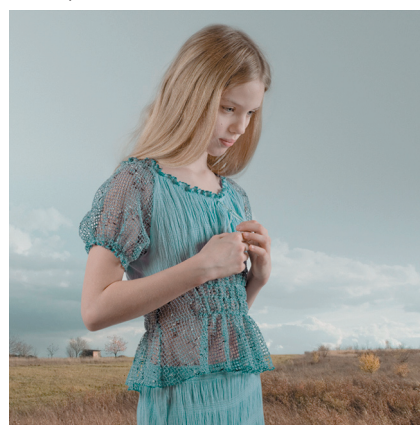
Soubor měl obrovský úspěch. Zazářil nejen v Čechách, ale byli vybráni na prestižní putovní výstavu nejtalentovanějších mladých fotografů současnosti ReGeneration 2 uspořádanou Elysejským muzeem v Lausanne. Výstava byla představena v Norsku, New Yorku, Miami, Itálii, Německu, Číně, Jižní Africe, Francii nebo také ve Švýcarsku.



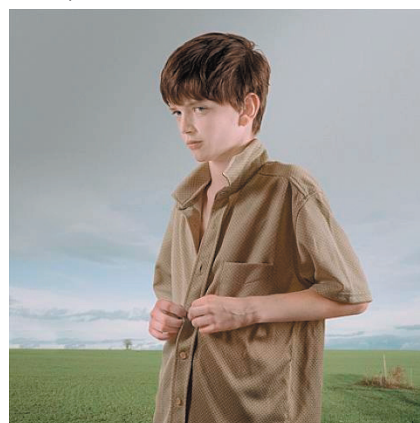
Zástupní 2009 / Björk



Zástupní 2009 / Boris Becker



Zástupní 2009 / Scarlett Johansson



Zástupní 2009 / Christopher Walken

14. Pavel Mára, 8 GEN



Jedním z těch, kdo se ve své fotografické tvorbě zabýval mateřstvím, byl doc. MgA. Pavel Mára, v jehož hlavě se zrodil nápad na uspořádání výstavy 8 GEN.

Ačkoliv je muž, vnímá fenomén mateřství jako naprosto přirozenou součást života. Určitě i proto, že sám má dvě dospělé děti a dokonce je i dědečkem. „Toto téma jsem začal realizovat v souvislosti se svou momentální životní situací. Fakt, že jsem se rozvedl a že se mi rodina rozpadla, ve mně patrně inspiroval touhu fotografovat nový život. Proto jsem se tomuto tématu začal věnovat a fotografoval jsem svoji dceru, která v té době byla těhotná se svým bývalým mužem a shodou okolností se vzápětí rozvedla. Stejně jako já, přiznává.“

O to, aby mu stály modelem, v krátké době požádal i další kamarádky a studentky z ITF, umělecké fotografky. „Byly tak laskavy, že mi umožnily, abych je mohl fotografovat



Ukázka instalace v galerii Solnice 2008

v době těhotenství. Napadlo mě, že by vůbec nebylo špatné udělat výstavu. Říkal jsem si, že by stálo za to pokusit se o jakousi přátelskou komparaci mého pohledu na nový život, těhotenství a zrození, s pohledem mých modelů, které jsou shodou okolností fotografkami. Aby se to trošičku oživilo, přizval jsem další kamarádky – umělecké fotografky Nadiu Rovderovou a Veroniku Bromovou, takže se skupina vystavujících rozrostla na sedm žen plus já. Odtud název 8 GEN,“ vysvětluje Pavel Mára. „Ale na druhou stranu tohle téma už nějakou dobu viselo ve vzduchu. Třeba Nadia Rovderová dokonce realizovala několik výstav. Fenomén těhotenství – mateřství v té době fungoval nezávisle na mně,“ dodává. To, že ženy fotografky včleňují potomky do své tvorby, považuje za naprosto přirozené. „Veškerý život se odráží v umění, tak proč by se v něm neměl zrcadlit okamžik, kdy ženy mají děti, rodinu. Na druhou stranu jsou fotografky, u nichž k žádné změně ve chvíli, kdy se staly matkami, v jejich tvorbě nedošlo.“ Studentky – čerstvé maminky - jsou podle názoru Pavla Máry zaneprázdněnější, ale současně klidnější a spokojenější. I tady však existují výjimky, kdy rodinný život přináší starosti, s nimiž třeba v takové intenzitě nepočítaly. „Ale víte, co je na těch holkách hezký? Že studují dál, i s těma dětma. To se mi moc líbí,“ uzavírá své povídání Pavel Mára.

8GEN

Jak už bylo řečeno, Pavel Mára se na přelomu tisíciletí rozvedl a začal fotografovat svou těhotnou dceru. Vznikl tak soubor Černé korpusy. S těhotenstvím zde pracuje spíše jako s tvarem než se symbolem nového života.

Později fotografuje další kamarádky v době těhotenství nebo mateřství. Vše vychází z jeho nálad a pocitů z jednotlivých modelek. Každá fotografie je proto jiná. I když většínou pracuje v ateliéru, Julii Štybnarovou snímal venku.

Nejde mu o prvoplánovou krásu, a tak se kritikům fotografie může zdát, že Jitce Teubalové to na snímku nesluší. Místo Nadi Rovderové fotografoval Pavel Mára jejího syna

a u Veroniky Bromové, která dítě ještě nemá, vytvořil „vodní“ portrét s imaginárním miminkem. Všechny snímky jako by naznačovaly neustálé hledání vnitřní rovnováhy.

Když je měl hotové, napadlo ho, že by byl skvělý nápad, kdyby oslovil i modelky, fotografky, aby každá přispěla svým souborem na téma ma-

teřství. Radka Doležalová na výstavě 8GEN prezentovala soubor Autošpehýrky, Julie Štybnarová své Autoportréty, které doplnila sérií Bříšek, Jitka Teubalová poskytla právě vznikající soubor Ona. Markéta Dlouhá-Márová vystavila soubor fotografií Rodina, kterým se pokoušela zmapovat nový rodinný svět svého syna. Na snímcích je jeho otec s novou rodinou, babičky, dědové, tety. Všichni stojí před dveřmi do domu, které symbolizují vstup do jeho rodiny.

Práce Doroty Sadovské, Nadi Rovderové a Veroniky Bromové pak celé dílo uzavírají.



Ukázka instalace v galerii Trafačka 2008

Závěr

Mou práci vedla v počátcích představa, že u každé fotografky najdu jasný rozdíl, předěl nebo změnu v tvorbě, která bude zapříčiněna těhotenstvím a následným mateřstvím. Takhle jasně čitelnou změnu jsem samozřejmě nenašla a postupem doby mi došlo, že to byla opravdu naivní představa. Přece jen jsem se dobrala k určitému závěru.

Všem autorkám jsem položila stejnou otázku, zda se jim změnil pohled na fotografii a došlo ke změně témat. V podstatě všechny mi odpověděly stejně. Žádnou změnu nevnímají, a pokud si nějaký posun ve své tvorbě uvědomují, považují jej za přirozený vývoj. Samotnému mateřství často nedávají takovou váhu, jakou ve skutečnosti mělo.

Většina autorek se také shodla, že dítě fotografují z čistě praktických důvodů. Je snadno dostupné a především „po ruce“. Další fotografky děti snímají systematicky a vědomě si tak zvolili téma, které chtějí zachytit.

Můj prvotní záměr, psát pouze o autorkách, které porodily dítě během studia na ITF a popsat jejich práci, se do jisté míry nezdařil. Získala jsem totiž během psaní potřebu představit i tvorbu dalších fotografek, které dosáhly z mého pohledu vynikajících výsledků. Jejich práce oslovuje jak odbornou, tak širší veřejnost. Podařilo se mi tak vytvořit velmi pestrou přehlídku fotografií s různými tématy a s rozličným pojetím.

Touto prací jsem zároveň překonala sama sebe a několik svých osobních tabu.

Jmenný rejstřík

Arbus, Diane	7, 71
Avedon, Richard	83
Becker, Boris	94
Birgus, Vladimír	25
Björk	94
Bláhová, Lenka	10, 11, 12, 13, 14, 15, 23
Bromová, Veronika	96, 97
Clooney, George	54
Cruz, Penélope	94
Čapek, Karel	85, 91
Dlouhá-Márová, Markéta	95, 96, 97
Doležalová-Pavlíková, Radka	16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 97
Erazim, Milan	63
Fojtík, Libor	30, 32, 33
Ford, Harrison	94
Fragner, Gabriel	35
Goldin, Nan	7, 71
Grzelewska, Anna	23, 24, 25, 26, 27, 28, 29
Gutová, Anna	30, 31, 32, 33, 34, 35
Hochová, Dagmar	7
Hrubeš, Petr	71, 74
Chmel, Roman	68

Chocholová, Blanka	70
Jackson, Michael	94
Jakubčáková, Lena	36, 37, 38, 39, 40, 41
Jirásek, Václav	18
Johansson, Scarlett	94
Kahlo, Frida	82, 84, 85, 86
Kocián, Jára	72
Koutecká, Tereza	42, 43, 44, 45, 46, 47
Králová-Pospíšilová, Michaela	56, 57, 58, 59, 60, 61
Kranjec, Vesna	48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55
Kuklíková, Barbora	62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Kulíšková, Anna	66
Kundera, Milan	91
Kuneš, Aleš	18, 63
LaChapell, David	71
Leibovitz, Annie	9
Luskačová, Markéta	7
Lux, Loretta	7, 93
Malůšek, Marek	8
Man, Sally	7, 71
Mára, Pavel	20, 37, 76, 80, 87, 88, 95, 96, 97
Mark, Mary Ellen	7
Milach, Rafał	25
Morimura, Yasumasa	86
Mozart, Wolfgang Amadeus	94
Pepe, Dita	70, 71, 72, 73, 74
Pepe, Francesco	71
Rovderová, Nadia	96, 97
Sadovská, Dorota	97
Saudková, Sára	8
Sherman, Cindy	7
Schiffer, Claudia	94
Schneeberger, Adolf	31
Štreit, Jindřich	15

Štybnarová, Julie	20, 75, 76, 77, 78, 79, 80,81, 96, 97
Teubalová, Jitka	17, 19, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 96, 97
Velkoborský, Petr	31
Vlčková, Tereza	28
Walken, Christopher	94
Zawada, Filip	8
Žůrek, Radim	89, 90, 91, 92, 93, 94
Žůrková, Barbora	89, 90, 91, 92, 93, 94

Seznam literatury

Osobní rozhovory:

Doležalová, Radka

Gutová, Anna

Jakubčáková, Lena

Koutecká, Tereza

Králová, Michaela

Kranjec, Vesna

Kuklíková, Barbora

Mára, Pavel

Štybnarová, Julie

Teubalová, Jitka

Písenná korespondence:

Bláhová, Lenka

Grzelewska, Anna

Gutová, Anna

Jakubčáková, Lena

Koutecká, Tereza

Králová, Michaela

Kranjec, Vesna

Kuklíková, Barbora

Mára, Pavel

Pepe, Dita
Štybnarová, Julie
Teubalová, Jitka
Žůrková, Barbora

www odkazy:

www.annagrzelewska.com
www.blahova.la www.ditapepe.cz
www.flickr.com/photos/annagrzelewska/
www.fotoskladanka.blogspot.com
www.kuklikova.cz
www.pavelmara.cz
www.wix.com/terezakoutecka/pozdravyzprahy

Publikace:

Birgus, Vladimír; Mlčoch Jan: Česká fotografie 20. století, KANT, Praha 2009
Doležalová, Radka: Mateřství v české fotografii 1968-2008, Bakalářská diplomová práce, Opava 2010
Hochová, Dagmar: Deset, dvacet, třicet, už jdu!, Dagmar Hochová, Fraktál, Měsíc ve dne, České Budějovice 2009
Leibovitz, Annie: A Photographer's Life 1990-2005, Random House Trade Paperback Edition, 2009
Žůrek, Radim: Mladé české fotografky, Bakalářská diplomová práce, Opava 2010

Katalogy k výstavám:

5. Varšavský festival umělecké fotografie, Varšava 2009
8GEN, Planeta Automatika, Praha 2008
Cena Jaromíra Funkeho 2004, KANT a FotoŠkoda, Praha 2004
Diplomové a klauzurní práce 1998-2003, Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, KANT, Praha 2003
Patnáct, Patnáctý rok Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, KANT, Praha 2005
The replacement, Žůrková, Barbora; Žůrek, Radim, Rembrandt, Opava 2009

Články z periodik:

Batoš, Jan: Jitka Teubal: ONA v masce a převleku, FONT, 2009

Gális Radek: Fotky dostanou vězni před propuštěním, Českobudějovický deník, 2010

Hana Ulmanová: O ženách, které zdravě zvedají hlavu, iDNES.cz, 2008

hlt: Tereza Koutecká „pozdravy z Prahy“, DIGI Foto, 2011

Jakubčáková, Lena: Portrét, Digi revue, 2008

Jakubčáková, Lena: V odlúčení, Listy, 2010

Petr Vilgus: Dita Pepe: Úspěch je pro mě past, Digiarena.cz, 2005

Redakce: Barbora Žůrková, Radim Žůrek: Potomci, FotoVideo, 2010

Redakce: Dita Pepe: Autoportréty, photorevue.com, 2003

Redakce: Jitka Teubalová/ Ona, photorevue.com, 2009